

У овом броју

Мислим да би требало добро...	2
Лавров: Косово је	3
Свет ће се тек	4
Косово и у Сиднеју	4
САД би признале	5
Боцан Харченко	5
Русија ће одлучно	6
Крај распада...	7
Или Ахтисари или	8
Стратфор: Косово	8
Претња	9
Косово ће остати...	10
Шта у случају...	10
Европа не види ...	11
Страх од отварања	11
Пример са севера	12
Независност је ...	13
Чеку: Јанша ми ...	14
Словенија тражи ...	15
Подела Косова...	15
Косово - 'Балкански	17
Да ли ће се поновити	18
Албански простори	18
Нула српског ...	19
Срби и доминантни	20
Албанија подржава ...	23
Да ли изаћи ...	24

СРПСКИ НАРОД ОЧЕКУЈЕ ПРЕГОВОРЕ КАО ЈЕДНУ НОВУ АГОНИЈУ

"Српски народ на Косову очекује нову рунду преговора као једну нову агонију, не очекује никакво решење, јер је ово просто проналажење начина како да се изврши притисак и у какву обланду да се увије независно Косово како би га Србија лакше прогутала", изјавио је ексклузивно за Глас Америке, уочи новог преговарачког процеса, владика рашко-призренски и косовско-метохијски Артемије.

Владика Артемије: Сматрам да је боља и наметнута независност, јер све оно што је наметнуто није решење, није до-оворено, и онда је то краткога даха. Наметнута независност не би била ништа друго до привремена окупација дела територије Србије, а из историје и наше земље и многих других земаља је познато да ниједна окупација није трајно решење, него пролазно, само запоседање неке територије. Међутим, ако би пристали на поделу, на било који проценат отуђења своје територије онда то остаје трајно и вечно.

Владика Артемије поручује да српски народ, држава Србија и њене институције неће пристати на независност Косова нити на при-

мену Ахтисаријевог плана а да је најбољи метод за очување Косова следећи:

Владика Артемије: Само истрајати на овим принципима на којима сада стојимо - да нема независног Косова и његове поделе. Проблем Косова не постоји, јер питање Косова и његов статус је решен далеко пре сукоба на Косову, далеко пре резолуције Савета безбедности. По свим међународним повељама, документима и правним резолуцијама

Косово је неотуђиви део Србије. То је његов статус и ту нема шта да се решава.

Постоји проблем албанске мањине у Србији и то је оно о чему треба разговарати на предстојећим преговорима а решење се може наћи путем компромиса у границама демократске државе Србије, као чланице Уједињених нација, с тим да се поштују сва људска права било којег народа - да они имају своју локалну самоуправу, дакле аутономију. О свему другом се може договарати и раговарати али о отуђењу територије не може више бити говора.

Глас Америке 04.09.07.

Владика Артемије

ОДБАЧЕНА ПОДЕЛА КОСМЕТА, СЛЕДЕЋИ САСТАНАК У ЊУЈОРКУ

Подела Косова и Метохије дефинитивно је одбачена као могућност за решење статуса јужне српске покрајине, саопштено је у Бечу после одвојених састанака посредничке „тројке“ САД, Европске уније и Русије са представницима Београда и Приштине. „Питање поделе никад није било на дневном реду 'тројке' и није га поставила ниједна од две стране у преговорима", рекао је изасланик ЕУ у „тројци“ Волфганг Ишингер, који је пре две недеље изјавио да је и подела прихватљива ако на њу пристану обе стране.

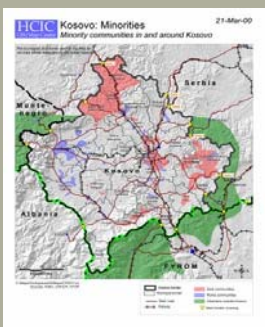
Он је јуче рекао и да је на оба састанка владала „конструктивна и пријатељска“ атмосфера и наја-вио да ће се посредничка „тројка“ са делегацијама Србије и њене покрајине следећи пут срести у септембру.

„Договорили смо се да се крајем септембра видимо на маргинама Генералне скупштине УН у Њујорку.

Директни преговори страна треба да се одрже чим будемо спремни, што је пре могуће", рекао је Ишингер на конференцији за новинаре.

То је потврдио и министар спољних послова Србије Вук Јерemiћ, који је јуче у Бечу, након сасанка са председничком „тројком", изјавио да „српска страна инсистира од самог почетка нове рунде преговора да директни разговори са Приштином почну што пре". Немачки дипломата је пренео да су београдска и приштинска делегација изнеле и објасниле своје предлоге за будући статус Косова, те да је „тројка" обема странама поновила захтев да се избегну потези који би могли да угрозе процес који води Контакт група.

Јерemiћ је, како преноси Танјуг, додао да је јако важно да су се Београд и Приштина, приврженост миру, и да претње насиљем и изјаве у том смеру нису прихватљиве. „Улазимо у деликатну фазу. По-

кушаћемо да нађемо компромисно решење које ће обезбедити мирну и стабилну будућност западног Балкана. Насиље и претње насилљем не иду у том као и „тројка“, сложили да мора постојати апсолутна приврженост миру, и да претње насилљем не иду у том смеру“, подвукао је Јеремић, копредседавајући београдске делегације на јучерашњем састанку са међународним посредницима.

Амерички посредник Френк Визнер је казао да је реч о важном тренутку – да се две стране састају и траже решење не остављајући „ни један камен на свом месту“.

Руски представник Александар Боцан Харченко рекао је да се „напредује корак по корак“. „Нико од нас данас није очекивао велики продор. Разговарали смо о свим питањима. Јединствени смо око мандата, и 'тројка' има могућност да помогне странама у потрази за решењем“, закључио је Харченко.

Други копредседник београдске делегације министар за Косово и Метохију Слободан Самарџић је казао да је посредницима представљено виђење Србије будућег статуса Косова. „Представили смо концепт који је комплексан и који има за циљ да се пронађе решење овог проблема. Према нашем плану, Косово би имало више надлежности него што је икада имало у историји, више него за време бивше СФРЈ, у време владавине Слободана Милошевића, као и данашњег Уставног оквира“, прецизирао је Самарџић.

Он је додао да је београдска екипа покушала да упозна „тројку“ са тим идејама. „Изнели смо нашу приврженост да држимо отворен предлог за дискусију. Не у облику 'узми или остави', већ да се и друга страна ангажује у преговорима“, рекао је Самарџић, истакавши да је реч о почетку друге фазе преговора. „Надамо се да ће два наша принципа, које смо понудили 'тројци' бити прихваћена: да директно разговарамо

са Приштином, и да имамо као тему статус, а не друга питања, која су такође важна, као што је заштита културних и верских објеката и слично“, рекао је Самарџић.

Он је оценио да је након преговарачког процеса под Мартијем Ахтисаријем установљено да нема никаквог решења без решења статуса. „Сва питања се могу решити тек када се реши статус“, нагласио је Самарџић.

Америчка агенција Асошијетед прес преноси да је косовски премијер Агим Чеку најавио да ће Приштина унилатерално прогласити независност Косова, уколико пут за њу не отворе преговори под патроном међународне заједнице. Чеку је пре почетка разговора са „тројком“ рекао да ће се заложити да преговори „отворе пут Приштини да прогласи независност“, а уколико се то не догоди, „мораћемо да прогласимо независност и да затражимо од међународне заједнице да нас призна“. „Нема више одлагања. Не можемо да дозволимо даљу неизвесност, потребна нам је одлука“, категоричан је Чеку. Приштински тим истакао је после разговора са „тројком“ Контакт групе да се не може преговарати о плану специјалног иза-сланика УН Мартија Ахтисарија и уверен је да је подела Косова одбачена. Портпарол приштинске делегације Скендер Хисени рекао је да је она представила своје виђење нових односа Косова и Србије, као „једнаких, независних и суверених држава“. Хисени је додао да ће Косово, као независна држава, тежити добрим односима са Србијом и сарадњи у свим областима од заједничког интереса. Члан преговарачког тима и председник опозиционе партије ОРА Ветон Сурои изразио је спремност приштинске делегације за директне разговоре са Београдом и поновио да је подела Косова искључена. Упитан да ли ће Приштина унилатерално прогласити независност, он је одговорио да „не постоји билатерално проглашење“.

Мислим да би требало добро размотрити могућност поделе Косова

Стивен Мајер, професор политичких наука са Универзитета за националну одбрану и дугогодишњи службеник Централне обавештајне агенције специјализован за Балкан, каже о улози САД у решавању будућег статуса Косова.

МАЈЕР: Од како је питање статуса Косова прешло из УН у руке Контакт групе, односно „тројке“, улога САД је смањена. То кажем првенствено у вези са најновијим саопштењем Контакт групе да су „све опције на столу“, чиме је де-факто одбачен Ахтисаријев план, који су САД подржавале. Питање статуса Косова је сада удаљеније од утицаја САД, и прешло је у сферу утицаја Европске уније, посебно у светлу изјава тројке, која се не може занемарити – односно да се преговори настављају и да су све опције на столу.

ГЛАС АМЕРИКЕ: *Ако су све опције на столу, да ли то значи и поделу Косова, ако је она прихватљива обема странама, или неко друго решење?*

МАЈЕР: Представник Европске уније Волфганг Ишингер и Русија јасно су ставили до знања да је подела једна од опција, као и било које друго решење, прихватљиво за обе стране. То представља добру прилику и за Београд и Приштину да озбиљно придју новим преговорима, у духу компромиса и добре воље, о том и за Европу и за светску заједницу веома важном питању.

ГЛАС АМЕРИКЕ: *Како бисте дефинисали предстојећи период преговора, односно њихов правац и могуће резултате?*

МАЈЕР: Предстојећи период је најважнија раскрсница у преговорима о статусу Косова од интервенције НАТО-а. То је такође и веома опасан период. Другим речима, пошто се може преговарати о свим аспектима косовске проблематике, уз спремност на компромис, мислим да треба добро размотрити могућност поделе Косова. Косовски Албанци у начелу то одбацују. О тој могућности се говори и пише у Београду, али та опција никада није званично при-

хваћена. Међутим, ако обе стране приђу разумно том питању, могла би се постићи задовољавајуће териториално решење уз могућу размену становништва. Коначно, реч је о суверенитету, односно о томе ко има суверенитет над којом територијом.

Ахтисаријев план једноставно није остварљив. Ако би Приштина, одбацујући план поделе, одустала од преговора, као што сада прет-

ти, то би био лош потез, који би могао да доведе до новог насиља, што би подстапоупућивање додатних европских снага на Косово.

Стивен Мајер, амбасадор Србије Иван Вујачић и Обрад Кесић

То би био знак да Приштина и Београд нису способни да преговарају о том питању и повећало би могућност наметнутог решења, као и дугогодишњег војног присуства. Ако се крене правцем поделе, међународна заједница би морала да гарантује модификацију граница и да обезбеди средства и план да помогне Србима или Албанцима који не би желели да живе у заједницама једни поред других. После тога, сасвим је могуће да би Београд и Приштина могли да почну да разговарају о заједничком економском програму развоја Косова и јужне Србије.

ВОА 23/08/2007 (Глас Америке)

ЛАВРОВ: КОСОВО ЈЕ ЗА РУСИЈУ „ЦРВЕНА ЛИНИЈА”

Статус Косова и Метохије једно је од кључних питања за Русију, објаснио је јуче министар спољних послова те земље Сергеј Лавров у најоштријој изјави која је у последње време стигла из Москве. „Мора се разумети да у спољној политици Русије, која није конфронтациона, постоје „црвене линије” – када се ствара реална опасност за нашу националну безбедност или за постојећи међународноправни поредак”, рекао је Лавров. „Ту већ не можемо да не реагујемо и да не бранимо своје позиције до краја. У таква питања спадају планови о размештању база глобалног система противракетне одбране САД у Европи и решавање статуса Косова. Русија не тргује – и то морају да схвате наши међународни партнери. Осим принципа, у тим питањима има и животно важних интереса практичне политике”, додао је руски

Сергеј Лавров

министар, потврђујући тако процене неких аналитичара да Москва сматра да би амерички противракетни штит могао да угрози нуклеарни арсенал Русије, а да би отцепљење Косова и Метохије од Србије могло да у будућности покрене разне сепаратистичке покрете у Руској Федерацији. Лавров је ипак рекао шта би руски државни врх сматрао „прихватљивим” понашањем Запада: „Оном делу света за који је усвојен на-зв евроатлантски регион не би сметало тројно међусобно разумевање између САД, Русије и Европске уније. Разумевање у том облику већ постоји у вези са неким питањима, а сада је међу њима и про-блем Косова. Мислим да таква 'тројка' може да 'уведе светски чамац у мирне воде'. У оквиру тог 'троугла' постоје питања у којима је Европа ближа САД, али у многим стратешким питањима она има више сли-чности са Русијом. Узмите питање примене силе и других облика при-нуде, као и однос према међународном праву.”

Овим речима, руски министар објаснио је да верује да је и по питању статуса јужне српске покрајине ЕУ ближа Русији него Сједињеним Државама. Он је додао да се, без обзира на различите ставове „тројке”, треба трудити да се пронађе „максимални могући заједнички именитељ”. „Време је да се размисли о новој дефиницији атлан-тизма, не искључујући Русију”, рекао је Лавров, објаснивши да је

„можда неопходна пауза да би се размислило”, али без потеза који ће „развоју догађаја дати конфронтациони карактер – било да је то противракетни штит, било Косово, било даље ширење НАТО-а”.

У исто време представник Русије у посредничкој „тројци” за пре-говоре о Косову и Метохији Александар Боцан Харченко изјавио је да 10. децембар није рок за завршетак преговора о статусу те срп-ске покрајине.

Он је агенцији Бета казао да је 10. децембар рок за подношење извештаја „тројке” Савету безбедности УН о резултатима преговора о ста-тусу, али да то не значи и завршетак преговора. „Као учесник 'тројке' оријентишем се на то да 10. децембар предста-ља коначан рок за подношење извештаја СБ УН”, рекао је руски дипломата. „А шта ће бити даље, решаваће Савет безбедности УН, а не 'тројка', додао је Боцан Харченко.

Други члан преговарачке „тројке”, представник ЕУ, Волфганг Ишингер рекао је раније да после 10. децембра мора да буде донета одлука о трајном статусу Космета. „Ко жели да другачије интерпретира ситуацију, вара се. Генерални секретар УН је тражио од нас извештај, а не међуизвештај”, рекао је немачки дипломата за бечки „Стандард”.

Ишингер је јуче у Београду разговарао с председником Србије Бори-сом Тадићем. Тадић је рекао да се Србија залаже да се директним преговорима дође до компромосног решења о будућем статусу Косо-ва које ће бити прихватљиво за обе стране.

Представник ЕУ Ишингер разговарао је и са министром спољних послова Вуком Јеремићем, као и са министром за Коово и Метохију Слободаном Самарџићем. Самарџић је најавио да ће се следећи са-станак међународне Контакт групе о Косову одржати у Лондону. Састанак ће бити консултативан и на њему ће бити речи о детаљима за сусрет 28. септембра у Њујорку.

Данас, другог дана своје неформалне посете, Ишингер би требало да се састане са премијером Војиславом Коштуницом као и са пред-ставницима невладиних организација.

Немац ће после посете Београду у среду отпутовати у Брисел, где ће с функционерима ЕУ разменити мишљење о току нових прего-ора о Косову и Метохији. Министри иностраних послова ЕУ ће на незва-ничном састанку, на којем нема закључака и одлука, 7. и 8. септембра у португалском граду Вијана ду Кастело „темељно расправљати” о решавању косовског проблема, преноси Бета.

Политика **В. Радомировић**

Румунија против једностраног решења

Букурешт – Министар спољних послова Румуније Адријан Чоројану истакао је јуче, уочи посете министра спољних послова Србије Вука Јеремића Букурешту, да решење будућег статуса Косова и Метохије не сме бити једнострано нити наметнуто. „Ми сматрамо да само решење које би прихватиле све заинте-ресоване стране и које не би било ни наметнуто, ни једнострано, може отклонити затегнутост у региону”, рекао је Чоројану на почетку годишњег састанка румунских амбасадора у Букурешту, пренела је румунска новинска агенција Ромпрес.

Он је, истовремено, прецизирао да Румунија „није никада својим ставом довела у опасност јединство Европске уније” и објаснио да румунски став „има своје особености, али да европски партнери то разумеју”.

Танјуг

Бан: Не сме се изазвати нестабилност

Торино – Генерални секретар Уједињених нација Бан Ки Мун изјавио је у Торину да Космет не сме постати инструмент конфузије и нестабилности на Балкану. „Преговори се настављају, желео бих да видим суштински напредак и надам се да нико не жели да Косово користи као инструмент за изазивање конфузије и нестабилности не само на Балкану већ и у Европи”, рекао је Бан Ки Мун, подсећајући да очекује извештај Контакт групе о преговорима 10. децембра.

Танјуг

СВЕТ ЋЕ СЕ ТЕК ТРЕСТИ ОД ПОРУКА КРЕМЉА

БЕОГРАД - Шеф руске дипломатије Сергеј Лавров послао је прејуче, до сада најоштрију политичку поруку Кремља о будућности Косова и Метохије повлачећи код јужне српске покрајине црвену линију иза које Москва не прави компромисе. Означавајући овај „рубикон“ у заступању руских интереса на Балкану и подршци Србији, Лавров је најтврђом реториком у ствари најавио чврстину и трајност руског политичког курса, па се у том контексту, ова порука може сматрати значајнијом од пре-тње ветојом која се односила конкретно на Ахтсаријев план, указао је јуче за Глас Милош Кнежевић, уредник Националног интереса.

- У дугом периоду стаљинизма западњаци нису чули ниједно њет, али је Русија у пути-низму дошла до нивоа када може да исказе овако тврд, неодустајни став. Већини западњака је ова нова пракса изгледала као обнова хладног рата... али таквих изјава ће бити све више како се процес буде приводио крају, а на-рочито у децембру када ће покушати да наметну крај. На Западу још има неверних Тома, који су се двоумили да ли је руско противљење веродостојно или се ради о блефу, па је Лавровљева изјава требало да илустрије да Руси имају ја-сан дугорочан став и да је по среди политика коју Москва намерава да води према ЕУ и трансатлантском савезу - истакао је Кнежевић и додао да можемо

очекивати још „много тврђе и драматичније поруке“.

Члан Форума за међународне односе Душко Лазић такође је оценио да је Лавровљева изјава међу најтврђим, како по како по питању ракетног штита, тако и питања Космета и проширења НАТО.

- Иако је Лавров нагласио да совјетска спољна политика нема конфронтациони карактер, истовремено је рекао да је то црвена линија преко које Москва не може да пређе. Његове речи, тумачене из угла укупних односа САД и Русије, где нема сагласности о крупним војностратешким питањима, указују да се ништа није учинило да се те разлике смањују и да су се чак продубиле. Ако се њихови ставови на војностратешком плану ипак приближе, вероватно би се променио и однос према Космету. Али, овде је очигледно у питању трајна позиција Москве - закључио је Лазић, додајући да се не сме превидети приближавање председничких избора у

Британски Торнадо прати руски стратешки бомбардер

Русији, те су и „изјаве владаућег естаблишмента у функцији предизборне кампање“.

Београд, оценио је Лазић, у речима шефа руске дипломатије мора да види значајну политичку поруку и да извага како се она одражава на интересе Србије.

Морамо да видимо колико је у нашем интересу да се налазимо усред сукоба САД, ЕУ и Русије и то као монета за поткусуивање, преко које ће стране покушавати да докажу своју доминацију. У моменту када почињу сложени преговори између Србије и Шиптара чини ми се да тако тврд тон не инспирише две стране да траже компромис и не олакшава тражење решења. Истина, Лавров није директно поменуо преговоре, али се његове речи морају тумачити у контексту преговора који предстоје - казао је овај дугогодишњи дипломата.

Глас јавности 4. септембар 2007.

Мајер: Вашингтон неће једностране потезе

Да ли ће признати евентуалну једнострано проглашену независност Косова и Метохије Вашингтон ће одлучити почетком де-цембра, кад истекне 120 дана додатних преговора, каже за „Политику“ Стивен Мајер, професор

„Мислим да Бушова администрација неће признати такву независност и сада многи људи, укључујући и мене, убеђују Вашингтон да то не уради. Међутим, одлука ће зависити од тога да ли ће Београд и Приштина ступити у праве преговоре, макар они били тешки. Ти преговори били би јасан сигнал, пре свега за Европску унију, да се решавање статуса одложи“, објашњава Мајер.

„Једнострано проглашење независности било би веома опасно, јер би се онда Срби са севера Косова отцепили, а и Република Српска би имала основа да тражи отцепљење од Босне и Херцеговине. Вашингтон зна да постоји та опасност и мислим да у вези са статусом Косова ова администрација жели да остане уз ЕУ и УН - јер јој је циљ да Балкан препусти Европској унији - па ће се уздржати од једностранних потеза. Ако Албанци заиста желе да прогласе независност, мислим да ће Бушова администрација покушати да их од тога одговори, јер не жели да Косово на тај начин добије независност. Не знам да ли би Вашингтон могао да успе у том покушају“, каже Стивен Мајер.

КОСОВО И У СИДНЕЈУ

ИАКО је у Аустралији у Сиднеју у недељу већ почео велики међународни скуп Азијско-пацифичког региона на коме учествују представници 21 земље, а чија је главна тема промена климе, најважнија догађања се очекују кад 8. и 9. септембра тамо стигну два главна „метеоролога“ - Владимир Путин и Џорџ Буш.

Говориће се о економској сарадњи, међутим већ сада се зна да ће Путин и Буш билатерално разговарати и о тренутно најважнијим међународним питањима. Биће речи о америчкој против-ракетној одбрани у Европи као и о Путиновом предлогу да се заједно користи некадашња совјетска радарска станица у Габали у Азербејџану. Очекује се да Путин и Буш размене мишљења и о будућем статусу Косова и Метохије.

У Аустралији ће се ових дана састати и министри трговине и иностраних послова. Што се тиче Русије, биће то шанса да министар развоја Герман Греф разговара са својим колегама о пријему његове земље у Светску трговинску организацију. Русији је већ поручено да је сада главна препрека уласка у СТО непоштовање права интелектуалног власништва. Поједностављено речено од Русије се очекује да појача борбу против пиратске продукције.

За време председничког мандата Путин се више бавио односима са Европом и САД него са Азијом па је ово прилика да пораз-овара са земаљама тог далеког региона. Русија жели да буде домаћин самита земаља Азијско-пацифичког региона 2012. године у Владивостоку.

Глас јавности 4.9.07.

САД БИ ПРИЗНАЛЕ НЕЗАВИСНО КОСОВО

Представник Стејт департмента Курт Вокер изјавио је да "сви морају да преузму одговорности за очување мира и стабилности на Балкану, а ако Косово једнострано прогласи независност САД ће признати ту независност, као што ће, верујем, учинити и други, пошто је то једино решење за Балкан", рекао је он.

Агенција Франс прес наводи да је то први пут да неки званичник САД јавно потврди ту позицију, коју су, како наводи агенција, званичници те земље до сада само незванично помињали.

"Ми се, ипак, надамо да ће се то десити уз што већи степен договора и, ако је могуће, у оквиру СБ УН, како би се добила што већа међународна подршка стабилном решењу на Балкану", рекао је Вокер.

Влада: Политика САД угрожава интегритет Србије

Реагујући на изјаву званичника САД, премијер Србије је у саопштењу навео да та изјава угрожава суверенитет Србије. Влада Србије је упозорила Савет безбедности Уједињених нација да је територијална целовитост Србије угрожена после најаве званичника САД.

"Влада Србије очекује да ће СБ УН, сагласно овлашћењима, предузети одговарајуће мере да суверенитет и територијални интегритет Србије заштити од политике силе САД и да ће СБ УН обезбедити поштовање резолуције 1244", наводи се у саопштењу премијера.

Лидер Српске листе за КиМ Оливер Ивановић оценио је да је најважнија опасна јер може изазвати поделе у ЕУ и негативно утицати на преговарачки процес, али сумња да ће администрација САД ићи до краја јер би могла да угрози односе са ЕУ.

Председник СНВ северног Косова и Метохије Милан Ивановић оценио је да изјава Вокера изјава дестабилизује процес и обезвређује напоре преговарачке тројке да се дође до компромисног решења.

Портпарол премијера Косова Авни Арифџи саопштио је данас да Влада Косова поздравља изјаву Вокера и истиче да то није прва и једина таква изјава. "Знамо да је и председник САД Џорџ Буш јасно ставио до знања да преговори о Косову не могу трајати бесконачно, тако да ту изјаву видимо и као начин завршетка процеса утврђивања статуса Косова", рекао је Арифџи.

Демократска странка оштро се успротивила изјавама о једностраном признању независности Косова, нарочито док траје преговарачки процес, рекла је данас портпаролка ДС-а Јелена Марковић. "Такве изјаве подстичу екстремизам и обесмишљавају напоре преговарачких страна", каже она

Б92—08.09.07.

Јеремић: Очекујемо објашњење

Вук Јеремић је рекао за Б92 да је Министарство спољних послова Србије затражило је од америчке амбасаде у Београду објашњење изјаве Курта Вокера.

"Америчка амбасада је тренутно у консултацијама са Вашингтоном и очекујем да ћемо у најскорије време добити објашњење", рекао је Јеремић за Б92.

Шеф српске дипломатије је оценио да такве изјаве ни на који начин не доприносе преговарачком процесу који се тренутно води, већ представљају "ударац преговорима".

Боцан Харченко брани Пророковића

Представник Русије у посредничкој „тројци“ Александар Боцан

Александар Боцан
Харченко

Харченко рекао је да су српски званичници „били приморани“ да одговоре на учестале претње Албанаца да ће једнострано прогласити независност. Поводом изјаве државног секретара Министарства за Косово и Метохију Душана Пророковића да је Србија спремна на низ мера у случају једностране независности, укључујући и повратак војске и полиције, блокаду граница и трговински ембарго Боцан Харченко је за Интерфакс објаснио да „ту не постоји објективни аспект ствари“. „Прво, косовски Албанци настављају да говоре да ће ускоро

прогласити независност и ту независност би могли једнострано да прогласе. Званичници из Београда су били приморани да одговоре“, рекао је руски дипломата. Он је ипак оценио да „агресивне изјаве“ из Београда и Приштине не доприносе конструктивним преговорима.

Душан Пророковић јуче је Танјугу изјавио да Србија у решавању косовског питања наступа конструктивно, са предлозима решења и да зато нема разлога за нервозу. „Други имају разлога за нервозу и то својим јавним иступањима често показују“, рекао је он.

Пророковић је казао да је сваки дипломата или политичар из САД добродошао као и до сада и додао да ће „са задовољством објаснити своје ставове“. „Немам никаквих проблема да разјасним оно што сам рекао, јер се то не темељи на било каквим претњама насилјем, како се покушава интерпретирати, него на стриктном пошто-

вању међународног права“, указао је он и истакао да су насупрот томе „запаљиве, несрећне и неодговорне најаве о самопроглашењу независности Косова и Метохије“. „Албански политичари који то најављују, али и њихови спонзори који их у томе подржавају, морају имати на уму какве све последице те изјаве могу имати и какве све нестабилности могу донети на Балкан“, рекао је Пророковић.

Душан Пророковић

„Њујорк тајмс“ пренео је у четвртак Пророковићеву најаву низа мера које би Београд предузео у случају самопроглашења и признавања независности Косова што је тај лист протумачио као спремност Србије да употреби силу како би спречила такав развој догађаја, а портпарол Стејт департмента Том Кејси потом је изјавио да Вашингтон од Владе Србије очекује објашњење изјаве Душана Пророковића.

На другој страни, Мартин Слешингер, директор одељења за источноевропске студије у Вашингтонском Центру „Вудро Вилсон“, указује на потенцијалну корист од Пророковићевог, како је рекао, тактичког потеза. „С једне стране, та изјава представља опасну игру за Србију, а, са друге, то би могао да буде користан тактички потез и да подсети неке људе у Контакт групи и региону да не би само косовски Албанци могли да прибегну насилју уколико не буду задовољни будућим статусом Косова, већ да би и Срби могли да реагују на исти начин, што потврђује и њихова историја“, рекао је Слешингер у интервјуу „Гласу Америке“.

РУСИЈА ЋЕ ОДЛУЧНО БИТИ НА СТРАНИ СРБА

Косовски проблем, без обзира на његов територијални локални карактер, и даље је у центру пажње међународне јавности, и даље утиче на односе између САД, Русије и Европе, и даље прети да произведе озбиљно руско-америчко заостравање.

Шта је разлог за тај политички окршај светских гига-ната, који пре-и новим линијама поделе у Европи и светској политици?

Да се нешто слично догодило негде у Африци, на та-кав конфликт би сви већ да-вно заборавили. А косовски проблем је испливао на по-вршину и не да мира. Ја то објашњавам тиме, што се на територији Косова и Метохије данас моделирају у најзаостренијем облику процеси и тенденције глобалног развоја човечанства, сударају интереси разних цивилизација, про-филирају стратегије деловања центара моћи. И основни играчи на пољу Косову су међународни финансијски капитал, који кори-сте Сједињене Државе, Европа која је под контролом Вашинг-тона, НАТО као војни инструмент америчког и европског капитала и Русија, која се подиже са колена и не жели да се као раније потчињава Западу.

У позицијама страна, учесница косовског процеса, оповргавају се илузија о окончању "хладног рата" и лаж о постојању једнопо-ларног света. Одлазак са политичке сцене светског социјалистичког система са СССР на челу проглашен је победом либерално-монетаристичке идеологије и праксе, а западне вредности - универзалним средством за све народе, државе и цивилизације. Јер у једнополарном свету капитала не може бити разноврсности традиција, религија, социјално-економских модела развоја, друштвено-државних односа. Све је једнообразно, све је подређено власти новца.

Међутим, нова светска господа - олигарси у својој глобалној им-перији капитала не желе видети непокорне народе и државе, који иду самосталним путем развоја и не призивају јудеистичко-про-тестантске стандарде као сурогате духовно-моралних вредности.

У окршају за поковање Срба коришћен је најшири арсенал сре-дстава: тајне операције специјалних служби, консолидована об-рада јавног мњења, формирање сепаратистичких расположења, стварање и наоружавање бандитских групација, примена еконо-мских санкција и политичке изолације, стимулисање наркотра-фика и, најзад, отворена војна агресија. Затим је уследила резо-луција Савета безбедности ОУН број 1244 која је усвојена да би, ма како то парадоксално звучало, све било прецизно реализо-вано супротно. Међународне снаге и мисија ОУН урадили су све што је могуће да фактички одвоје Косово и Метохију од Србије.

Чврст став заузела је Русија, која није пристала на издају, како је то својевремено урадио Черномирдин. Европа, макар и снеби-вљиво, покушава да се успротиви Ахтисаријевом плану, купље-ном од стране Американаца, како пише штампа, мафиозним па-рама, и тражи компромис. Управо је немачки представник Европ-ске уније Волфганг Ишингер изнео идеју о подели Косова на албанску и српску зону.

Покушаји Американаца да косовски проблем изместе из Савета безбедности ОУН и предају га решавању Контакт-групе наишао је на

чврст став руског министарства иностраних послова, који је изјавио да "обустављање рада у Савету безбедности ОУН о Косову не значи изузимање те теме из оквира ОУН. Коначно ре-шење о статусу треба да донесе Савет безбедности ОУН на основу договора између Срба и косовских Албанаца".

САД и финансијско-олигархијски кругови који стоје изнад њих тешко да ће се сложити да изгубе контролу над Балканом. Проамеричка енклава на Косову омогућава им да концентришу војну силу у региону и развијају војну базу "Бондстил", што у сарадњи са америчким војним присуством у БИХ и Бугарској омогућава да се контролише транзит енергената, да се изводе војне операције у јужном и југоисточном правцу, да у случају потребе инсталирају свако средство, укључујући и елементе ПРО на тој територији коју оне контролишу.

Генерал -пуковник Леонид Ивашов

Уз помоћ савезника какав је актуелни премијер Косова Агим Чеку Американци могу да реализују идеју "Велике Албаније", дугорочне крваве ране и расадника криминала у Европи. Реализација тог пројекта ће постати извор вечите нестаби-лности за Европљане, као Ирак и Палестина на Блиском Истоку, Авганистан и Кашмир у Источној Азији, Кавказ и Прибал-тик на постсовјетском простору.

За Русију ће америчка контрола над Балканом бити препрека за окупљање словенске цивилизације, њених политичких и економских интереса. Био

би то покушај рушења историјских веза са Србијом и другим савезницима Москве.

Уз све то још, Американци и Енглези ће активно играти на карту конфронтација исламског, православно-словенског и евро-хришћанског света.

Према томе, стварање државе на бази косовске енклаве апсолутно одговара интересима светске олигархије, која тежи да учврсти власт новца и криминалне силе над друштвом и природом у светским размерама.

Косово и Метохија се претворила у мостобран борбе за правичан светски поредак, за очување државности као основе и субјекта међународних односа, за право да се остане Србин, Рус, Немац, Француз.

Историјско време доминирања Запада у светској политици и светској економици се завршава. Иницијатива у развоју човечанства прешла је на Исток, у правцу кога се окренула и Русија. Руско друштво одбацује либерално-монетаристичке вредности, враћа се православљу, ослобађа јељцинско-чубајске идеологије негирања руске традиције и банализовања отаџбинске историје.

Године 2008. Русија ће добити новог председника. Догодиће се делимично обнављање елите. У институте власти доћи ће људи који мање зависе од Запада и који се осећају као Руси, православци. А то значи да ће Русија одлучно и недвосмислено стајати на страни правичне ствари Срба.

РИА "Новости", Аутор, Леонид Ивашов је генерал -пуковник и председник Академије за геополитичке проблеме

СТАТУС КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

КРАЈ РАСПАДА ТИТОВЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ

Страна 7

Распад бивше Југославије почео је 1989. године, ако не и раније, а данас се овај процес налази у завршној фази. Коначно решење о статусу Косова биће донето за свега неколико месеци. Независност Косова означава крај природног распада старе Титове федерације. Тако ће и Балкан коначно моћи да се окрене будућности и Европској унији као једином могућем решењу за ову регију.

Скептици ће се можда запитати да ли ће Србија икада моћи да прихвати чињеницу о независности Косова. Тешко је и замислити другачије решење, не само зато што је 90% становништва Косова за независност, већ и зато што је то и за Београд најбоље дугорочно решење. Пре свега зато што је независност најбољи начин да се заштите интереси српске мањине на Косову. Парадоксално, али Срби на Косову носе највеће последице због покушаја Београда да успори остваривање независности. Они се, као највеће жртве тренутне неизвесности, налазе у процепу између једне државе која је преста-ла да постоји и друге која још није призната.

С друге стране, Ко-сово за Београд представља економски баласт и све док се његов статус не реши, и сам процес политичке обнове и приближавања Србије Европи ће тапкати у месту. Европска унија жели да на западном Балкану формира зону стабилности и просперитета, што је немогуће све док се не реши судбина Косова: без постизања независности, наш регион неће успети да привуче стране инвеститоре.

Дакле, независност је неминовна. Данас Косовом управљају локалне институције формиране уз помоћ међународне заједнице, која је уследила после потписивања српске војске са наше територије од стране НАТО-а. Од 1999. године Београд нема никакву контролу над територијом Косова. Заштита Срба који живе на Косову поверена је влади у Приштини, применом асиметричног система који гарантује заштиту наших мањина, док је статус српске заједнице, њеног власништва и културних добара регулисан низом закона које су усвојиле међународне организације.

ИСТРОШЕНОСТ БИЛАТЕРАЛНИХ ПРЕГОВОРА

Косово представља међународни проблем и не може се решити у билатералним преговорима Београда и Приштине. Није реално очекивати да Србија и Косово сами постигну споразум и управо због тога су преговори у Бечу били усмерени на специфичне проблеме, као што су права мањина. Војна интервенција НАТО-а 1999. године, којом је заустављено етничко чишћење на Косову, довела је до учешћа међународне заједнице у сукобу, а УНМИК је добио задатак да омогући остваривање прелазне фазе, у којој смо формирали националну владу у Приштини.

Данас је Косово земља која функционише. Поседује институције које мора да има независна држава. Налази се на петом месту у свету по површинским резервама лигнита и располаже највећим енергетским потенцијалом у региону, који би могао да се искористи за производњу електричне енергије и испоруку суседним земљама којима је она потребна. Сада када нуклеарне централе у Румунији и Бугарској застаревају, потребно је извршити велика улагања у овај сектор. Ипак, потреба за електричном енергијом може се повећати само у случају опоравка привреде у земљама југоисточне Европе. А Косово мора да буде спремно да попуни разлике између понуде и потражње за електричном енергијом у региону.

Наша земља је отворена за стране инвестиције. Недавно је наша влада најавила два велика тендера у секторима енергетике и телекомуникација. Захваљујући евр у имам стабилну валуту. Инфлација је под контролом. Приватизовали смо 90 одсто имовине великих друштвених предузећа.

Влада на Косову ће наставити са усвајањем закона који се односе на реформу јавне управе, систем управљања привредом и финансијски сектор. Недавно смо примили делегацију експерата Министарства финансија Киргизије, која нас је посетила да би се информисала о нашем начину управљања државним финансијама. Наш порески систем заснива се на широком опорезивању, малом проценту ослобађања од пореза и ниским граничним пореским основама, а имам и флексибилно тржиште рада. Још увек

нерешено питање државног статуса спречава потпуно от-варање за страна улагања и долазак међународних финансијских организација. Независност није чаробни штапић који ће решити све наше проблеме, али она је главни предуслов за развој.

Косово је мултиетничка земља, а не само држава Албанаца. Наш политички програм не подразумева уједињење са Албанијом, већ укључење у Европску унију. Косово без Срба не би представљало успех, а припадници те мањине би требало да буду спокојни и да верују у будућност коју ће им донети независност. Они чине само 5% укупног становништва, а ми данас имамо два званична језика - албански и српски. Спроводимо и асиметричну децентрализацију, да Косово не би постало заједница два одвојена ентитета, као што је то случај у Босни. Око 82 одсто Срба ће живети у подручјима насељеним претежно њиховим сународницима и моћи ће независно да одлучују о питањима која се тичу основног и средњег образовања

Агим Чеку

и здравствене заштите. Осим тога моћи ће да бирају судије и да именују шефове локалне полиције у оквиру својих заједница. Таква аутономија дата националној мањини представља јединствен случај у Европи.

Учесници преговора у Бечу су се више бавили положајем своје мањине него статусом Косова. Према речима специјалног изасланика

ОУН-а, Мартија Ахти-сарија, циљ је да се установи систем за заштиту Срба и да се спречи њихово масовно исељавање. Ми их сматрамо својим сународницима и учинићемо све да их задржимо, али не прихватамо директно мешање Београда, који има мало тога да понуди Србима на Косову и користи их само за постизање сопствених политичких циљева.

Српске избеглице се враћају на Косово: до данас се вратило 38 хиљада. Наша влада је само у току ове године изградила 365 кућа, углавном у селима јужно од Митровице. То показује да смо остварили напредак у њиховој реинтеграцији, као и да наш систем асиметричне децентрализације функционише. Чињенице да се они не распоређују искључиво ка северу, како су многи предвиђали, представља још један аргумент против раздвајања, које би изгубило сваки смисао уколико би се велики број Срба распо-редио по целој територији Косова. Подела је у суштини неизводљива и потпуно непожељна. Не би довела до стабилности и представљала би супротност свему оном што је међународна заједница покушала да оствари до сада.

МЕЂУНАРОДНО ПРАВО

Косово је јединствен пример јер представља резултат процеса који се одвија под међународним вођством и који је одобрио и утврдио Савет безбедности ОУН-а. Независност, која је на помолу, није подршка међународне заједнице сепаратизму, већ примена међународног права према којем државама није дозвољено да воде политику дискриминације и да врше геноцид. Протеклих деценија Београд је дискриминисао Албанце на Косову, а Милошевић је отишао и даље започевши војну акцију с намером да очисти Косово од Албанаца. Тада је међународна заједница интервенисала у складу са законима који се односе на поштовање људских права и одбрану цивилног становништва, чиме је у ствари престала управа Београда над Косовом, посебно после доласка снага Унмика.

Постоје и друге правне основе на којима се заснива тежња за независношћу Косова. Југословенски устав из 1974. године даје

покрајини иста права која имају и све друге републике тадашње федерације, укључујући и право на одлуку о отцепљењу. Стога Косово испуњава све захтеве неопходне за постизање независности засноване на начелу самоопредељења, које подржава Европска унија, а које је усвојила и нова влада у Београду.

После пријема Бугарске и Румуније у Европску унију, земље западног дела Балкана окружене су земљама Европске уније и њихова једина будућност је прикључење Унији. Европска унија мора да покаже народима овог региона да жели озбиљно да се бави питањем интеграција на западном Балкану, и то реформисањем властите политике издавања виза и улагањем у стварање чврстих економских и политичких веза. У том смислу, независност Косова је прилика да се започне нови процес интеграција на западном Балкану. Независност би задала јак ударац политичком екстремизму који је присутан у овој области.

Агим Чеку - Преузето из часописа *Лимес плус*, бр. 1-2007.

ИЛИ АХТИСАРИ ИЛИ „ВЕЛИКА АЛБАНИЈА“!

Ово је коментар бившег албанског полицијског званичника, Џа-ита Шаље, насловљен „Тектонски покрети у балканској геополитици“, објављен у албанском листу Коха Јоне 22. августа у Тирани.

Аутор је иначе оснивач албанског „Центра за национале безбедносне студије“ у Тирани, бивши члан научног савета албанске обавештајне службе. После бомбардовања СРЈ напредовао у директора криминалистичке полиције албанског МУП-а. Лето 2001. каже његов вебсајт (www.acnss.com), проводи у радној посети Стејт департменту, после обуке програма Министарства пра-вде САД. На веб-сајту центра каже да говори „италијански и српско-хрватски“.

„Најновији развој ситуације по питању финалног статуса Косова - то што Контакт група доводи у питање принципе које је сама поставила, затим један практично озваничени тренд да се Косово подели, па онда покушаји да се смени Ахтисари, па објава разних опција за будућност Балкана као и давање легитимитета идеји да су мултиетничке државе на Балкану пропале - наводе човека на очекивање да ће се у Балканској политици десити моћни тектонски покрети.“

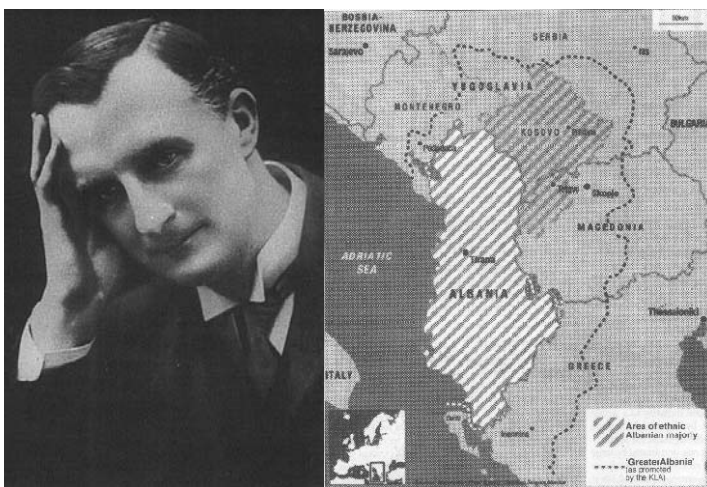
У овим околностима, покушаји да се промене границе Косова провоцирају Албанце и стварају ситуацију која води ка промени граница читавог Балкана. Истовремено, ти покушаји стварају услове и потенцијал за Албанце да се организују и каналишу своје национално питање ка његовом крајњем решењу, то јест, ка уједињењу свих земаља у којима живе Албанци и успостављању јединствене албанске националне државе.

„Морамо да жртвујемо албански народ зарад мира у Европи,“ рекао је британски премијер Едвард Греј на Лондонској амбасадорској конференцији 1913. године, која је одлучила да половина територија насељених Албанцима остане ван територије новонастале албан-

ске државе. Данас, после неких стотинак година, Албанци неће прихватити да буду жртвовани зарад „светог јединства ЕУ“, то јест, неће дозволити појединим чланицама ЕУ да флертују са Русијом, или зарад руског гаса који иде ка Немачкој и другим земљама ЕУ.

Све зависи од тога како ће се приступити питању финалног статуса Косова. То ће зависити од међународне заједнице, да ли ће се тектонски покрети у балканској геополитици завршити формирањем једне нове државе - независног Косова - или променом граница која ће утицати на неколико балканских држава, то јест, који ће направити нову геополитичку мапу Балкана.

Шта Албанци могу предузети да уједине своје територије у једну државу, а да то није ван међународног закона? Зашто Албанци то сад не ураде у време када Лавров, противник независности Косова, тражи научне доказе 4.200 метара испод површине Леденог океана како би Русија могла потраживати милионе квадрантних километара Арктика, чак и ако међународно право не каже ништа о власништву овог региона? И док Руси траже научне доказе под Арктичким океаном, тврдећи да подводно дно овог континента - Ломоносовљев планински венац који повезује Сибир и Арктик - припада њима, није потребан никакав научни доказ за албанске територије и њихово

Сер Едвард Греј

Мапа Велике Албаније по ОБК

становништво на Косову, у западној Македонији, јужној Србији или у Главу у Гусињу. Нико не доводи у питање њихов албански карактер. Да закључим, дошло је време да се ситуација преиспита и, ако неко покуша да спречи независност Косова, или покуша да га подели, Албанци из Албаније, са Косова, из Македоније, Прешевске долине и Црне Горе морају говорити једногласно и гласно позвати на формирање једне албанске националне државе. Само тада ће континентална плоча балканске геополитике пронаћи свој мир.

Глас јавности 29. август 2007

СТРАТФОР: КОСОВО ПРАВО ЖАРИШТЕ

Садржај. - Непознати нападачи напали су 20. августа српски пар са Косова – управо врста догађаја која подпирује српски национализам и која ће можда активирати повратак српских снага на Косово. Али било каква одлука Београда о слању снага на Косово првобитно изискује зелено светло Русије.

Анализа. - Српска телевизија је 21. августа јавила да је 20. августа млади српски пар нападнут близу косовског града Грачанице, предграђа главног града покрајине, Приштине. Иако је идентитет нападача тренутно непознат, у медијима се наговештава да су Албанци одговорни за напад на мушкарца и силовање жене. Такав догађај је управо оно што подстиче националистичке страсти у Србији и што би претходило доласку српских снага на Косово, али било каква наредба за покрет из Београда зависи од мишљења једне потпуно друге силе: Русије.

НАТО снаге отерале су Србију са Косова 1999, преузимајући од Београда контролу над оним што Срби сматрају својом домовином. Да би веома дуга и болна прича била изводљивија, већина Срба верује да они нису криви за југословенске ратове већ да су били жртве неуморног кажњавања, како Запада тако и непосредних суседа са Балкана. Они Косово виде једноставно као најновије понижење у дугом низу понижења и садашње де факто етничко чишћење Срба са Косова, гура владу ка ивици.

Према споразуму УН-а из 1999. који је и даље званично на снази на Косову, Србија има право да стационира 1000 војника у отцепљеној провинцији да би мотрили на места од културног значаја и на српско становништво (тренутно око 2% од око 2 милиона људи). Међутим, забринутост команданата НАТО-а који брину о безбедности на Косову – и имају команду над 16 000 тешко наоружаних војника – за сада су спречиле размештање тих трупа.

Током прошле недеље - пре напада од 20. августа - многи српски политичари су дигли буку око повратка српских трупа на територију. Најзначајнији од тих политичара је сам премијер Србије Војислав Коштуница, чија политичка партија - Демократска странка Србије у коалицији са странком Нова Србија - има контролу такође и над министарством унутрашњих послова, из чијег састава би те снаге потекле и одакле би се њима командовало.

Ово не значи да ће ускоро доћи до интервенције, или бар не из очигледних разлога. Србија је преморена - морално, финансијски и физички - због 17 година рата, санкција и конфликта. Српска средња класа - представљена у влади са две различите политичке партије - не жели конфликт око Косова; једноставно жели да настави са придруживањем европској заједници. Тако да, док Коштуница фактички има моћ да пошаље снаге на Косово, он представља другу партију по величини у коалицији од три партије која не жели да га подржи по том питању. Он неће деловати сам.

Али деловао би уз мали подстицај. Српски националисти - укључујући и Коштуницу - сматрају да је Русија њихов најјачи, ако не и једини, страни савезник и захвални су за одбијање Москве да потпише било какав план УН-а који би званично одвојио Косово од Србије. Докле год постоји ово политичко покриће, независност Косова једноставно неће бити одобрена у УН-у. Русија, наравно игра своју игру. Кремљу није уопште стало до Косова, али руски стратеги сигурно препознају вредност питања које може довести до разбијања западне заједнице. НАТО операција на Косову 1999. године је на Западу у то време била контраверзна, и наметање коначног статуса данас остаје контраверзно. Ставите Србију под утицај Русије и дајте Москви институционални утицај да напредак доведе у неугодан положај (путем вета у СБ УН), и Руси имају могућност да покрену кризу - или да дозволе да она кључа - кад год то зажели.

Као, можда, сада.

Русија покушава да измени међународни систем што више може пре него што се Сједињене Државе извуку из Ирака, и то са што је могуће мањим последицама по себе. У најбољем интересу Русије је нефункционална Србија/Косово, јер доприноси трајној нестабилности у региону који је сада у оквиру граница НАТО и ЕУ.

Зелено светло Москве могло би да упути српске снаге на Косово и проузрокује кризу са НАТО. Ипак, да сте командант НАТО-а на земљи, да ли бисте пуцали на снаге које званично имају право да буду тамо и раде на заштити грађана чију сигурност НАТО није био у могућности да гарантује? Одговор би вероватно био "можда" - довољно јасан да Србе за сада одврати од самосталног дело-вања. Али када би Руси омогућили политичко покриће за долазак Срба на Косово, то "можда" би брзо постало "апсолутно не".

Још боље за Москву, снаге би биле српске - не руске - тако да у случају да ствари крену драстично наопако, што је веома могуће, то не би имало последице по Русе. Русија жели да свет види како се Запад повлачи - и то јавно - од суочавања са Москвом. Са таквом капитулацијом, Кремљ сматра да би тада могао да створи читав низ безбедносних параметара по својој вољи. Да би се то десило нису довољна мирна раздвајања - као ранија дешавања на Косову, са повлачењем Запада у наметању питања независности Косова. Врста кризе коју Русија замишља је она у којој Србија ризикује, док је Русија виђена само као подстрекач.

Што значи да право питање није да ли ће Срби деловати, него да ли ће их Руси на то натерати. То би била одлука вођена логиком потреба Русије - нешто што апсолутно нема веза са Србијом и/или Косовом.

Стратфор 22.08.07.

ПРЕТЊА

Портпарол Стејт департмента Том Кејси најавио је да ће САД од власти у Београду затражити објашњење изјаве државног секретара

у Министарству за Косово и Метохију Душана Пророковића о могућем повратку српских снага безбедности на Косово. Кејси је казао да је сигуран „да ће влада у Београду моћи да рашчисти ово питање и јасно нам предочи свој став“. Наравно, додао је и да је став САД о статусу Косова јасан - да ће они, ако преговори не успеју, да примене Ахтисаријев план, значи да признају независност.

Пророковићеву изјаву да би власти у Београду могле да предузму низ „оштрих“ мера за случај да Косово прогласи независност и Запад то призна (а међу тим мерама и повратак српских снага на Косово, па и санкције према покрајини), „Њујорк тајмс“ је протумачио као „спремност Србије да употреби силу како би спречила такав развој догађаја“.

И руски „Комерсант“ сматра да је ова Пророковићева изјава „повратак на Милошевићеву реторику“ и да она практично значи да су Срби „припремили новим ратом“.

Треба ли рећи да су се огласили и Унмик и Влада Косова, а јуче и портпарол приштинског преговарачког тима Скендер Хисени који је рекао да „лудачке изјаве из Београда подстичу ратове и говоре о томе да Београд није схватио да је рат заувек завршен“. Нешто слутим да се са Хисенијем сложио и добар део Србије.

Вероватно их је исто толико већ почело да се спрема за рат. А између ове две зајапурене гомиле вероватно је било и оних који су помислили да Пророковић и није баш толико луд.

Портпарол Стејт департмента Том Кејси

Ова „претња“ Београда, наиме, више је показна вежба него откривање задњих намера власти у Београду. Пре је ту реч о указивању на то да претње насиљем нису начин да се реши статус Косова. Како оне Пророковићеве, тако и оне Агима Чекуа, Тачија, бивших припадника ОВК, па ни Сједињених Америчких Држава. Да се укаже да претње Приштини да ће прогласити независност приморавају Београд да одговара претњом, на шта је указао и руски представник у преговарачкој „тројци“ Александар Боцан Харченко. Па и на то да би проглашење независности отворило „Пандорину кутију“, све и да Србија не прети оружјем, као што је рекао српски шеф дипломатије Вук Јеремић.

Мало је вероватно да ће Србија поново ратовати за Косово, као што је мало вероватно да ће је неко више бомбардовати због њега. Али исто је тако

мало вероватно да се оно може одбрати тако што ће српска страна рећи да овде нико нема намеру да гине за Косово. Зато што онда претње Албанаца да ће се по-ново дићи на оружје ако не добију државу имају смисла. А ту се преговори завршавају.

08.09.07. Драгана Матовић

КОСОВО ЋЕ ОСТАТИ ПОДЕЉЕНА ДРЖАВА

БЕРЛИН - Косово ће у наредну фазу историје ући као подељена држава, а ЕУ ће још деценијама морати да се бави тамошњим замрзнутим сукобом, предвидео је у данашњем уводнику на првој страни конзервативни дневник Франкфуртер алгемајне цајтунг (ФАЗ), а преноси Бета. Утицајни дневник наводи да не само да Албанци нису спремни да живе у држави Србији већ и да „Србија ни политички ни привредно није ни способна ни вољна да задржи суверенитет над Косовом“.

- Заправо би решење било једноставно - косовски Албанци не желе да припадају српској држави нити она жели да Албанци буду њени, пише ФАЗ.

Лист наводи да зато у преговорима који се воде о будућем статусу Косова, заправо „и није реч о независности Косова од Србије, јер она ионако одавно постоји“.

- Најзад и Београд и Москва знају да Србија од 1999. има утицај само још на Србима настањеном северу. Оно што треба да буде разјашњено у преговорима су питања међународног признања независности и обликовања будућег државног суверенитета Косова, наводи немачки дневник.

При томе се, како се указује у тексту, „питање којим организацијама косовска држава може да приступи, поставља само у случајевима где чланови имају право вета на пријем нових држава“ - Прикривени, али суштински смисао преговора који се сада воде о Косову, ФАЗ види у нужности да се „Вашингтон, Москва и пре свега Европска унија припреме за време после очекиваног пропадања преговора“.

- За случај да Москва и Вашингтон не буду могли да се споразумеју о будућем статусу Косова, ЕУ ће, ако буде нужно, управу на Косову морати да преузме упркос међународноправном вету Русије, сматра лист.

Зато, како се додаје, „ЕУ, или у најмању руку државе од значаја за будућу управу на Косову, до краја године морају да усагласе заједнички став“.

Јер, тада ће морати да се спроведу, по српску мањину покрајине изразито повољне одредбе Ахтисаријевог плана, да би Косово до

наредног пролећа могло да се доведе до статуса државне независности коју би политички надгледала ЕУ, а војно НАТО, пише ФАЗ.

Глас јавности, 04.09.07.

Русија неће трговати Косовом и Метохијом

МОСКВА - Шеф руске дипломатије Сергеј Лавров изјавио је да „Русија није противник САД, али да неће трговати својим интересима ни када је реч о решавању косметског проблема“, преноси Бета.

- Наши партнери треба да схвате да ми не тргујемо без обзира на политику неконфронтације, за Русију постоји такозвана црвена линија када се ствара реална опасност по националну безбедност и светски поредак, рекао је Лавров обраћајући се студентима Московског државног института за међународне одnose.

Лавров је навео да се та „црвена линија“ тиче ситуације о размештању америчке противваздушне одбране у Европи, решавања косметског проблема, ширења Северноатлантске алијансе, споразума о смањењу конвенционалних оружаних снага у Европи.

- Русија је против једностраних или блоковских решења када је реч о проблему безбедности“, рекао је руски министар. Он је истакао неопходност „нових облика колективне сарадње“ међу земаљама и указао на перспективност сарадње у оквиру тројке, Русија, ЕУ, САД.

- „Тројка би могла да усмерава светски чамац. Тројни концерн је једноставна формула за узајамно уздржавање. Свету је потребан баланс“, рекао је Лавров.

Он је указао да између Русије и САД нема системских противречности и да не може бити речи о повратку „хладном рату“.

ШТА У СЛУЧАЈУ НЕЗАВИСНОСТИ КОСОВА?

Паралелно са преговорима о будућем статусу Косова, власт у Београду разматра и опције о којима јавно не жели ни чути – како реаговати у случају да Косово ипак буде независно. Стручњаци процењују да маневарски простор није велики, док србијански званичници још не откривају све карте када је у питању, за њих, најгори могући сценарио.

Највиши српски званичници први пут су конкретно обзнанили да се размишља о корацима које би држава могла да предузме у случају да решење статуса Косова по Србију буде неповољно, односно уколико дође до једностраног проглашења независности. Председник Владе Србије Војислав Коштуница изјавио је да је трајно отклоњена опасност да Савет безбедности Уједињених нација донесе одлуку да Косово буде независно, али је додао:

“Није отклоњена опасност која, на жалост, све више постаје реална да албански сепаратисти до краја године прогласе независност једнострано. Чињеница је да неке земље, САД, очич нових преговора инсистирају на Ахтисаријевом плану и да је њихов став да ће Косово бити независно на један или други начин.”

Због тога, рекао је Коштуница, Влада Србије разрађује разне моделе реаговања:

“Подразумева се да ће Влада Србије одмах поништити сваки акт једностране независности албанских сепаратиста. Уколико нека држава призна једнострану независност Косова Влада Србије ће пронаћи начин тако да најбоље одговори на насртаје на суверенитет и територијални интегритет земље.”

Иако премијер није прецизирао који модели реаговања се разма-

трају, Душан Лазић, из Форума за међународне односе, оценио је за наш програм да је добро што је власт јавно проговорила и о томе да постоји могућност да решење не буде онакво какво жели Београд:

“Јер показује једно реалније сагледавање процеса у коме би могле да се крећу даље решавање статуса Косова и на неки начин показује шта се може очекивати или неочекивати од ових преговора који су у току.”

По мишљењу Лазића, реално је очекивати да Београд прогласи ништавном једнострану одлуку о независности, али она неће имати већи утицај, док би оштрија дипломатска акција која се већ помињала била контрапродуктивна:

“Уколико највеће земље у свету, већина земаља у свету - ЕУ, САД, земље НАТО-а - признају независност Косова онда би предузимање и прекидање дипломатских односа са тим земљама довело Србију у међународну изолацију - то јој не би никако користило јер би нанело већу штету него што би могло да буде неке користи од тога.”

Међутим, иако Београд није конкретизовао своје планове, из изјаве српског шефа дипломатије Вука Јеремића може се ишчитати како би то изгледало:

“Било ко потпомогне на било који начин, политички или неки други, урушавању суверенитета и територијалног интегритета Републике Србије мора да рачуна с тим да ће односи Београда са том владом, организацијом или институцијом бити врло озбиљно преиспитани.”

Бивши југословенски дипломата Драган Вукшић сматра да претње не могу уродити плодом, а да мере које би могле имати неки позитиван утицај - не постоје:

“То би могле да буду само мере које би имале политички и симбо-

лички значај. Рецимо да се упути ед мемоар, писани облик протеста или упозорења, тој земљи где се каже да је то што је она урадила добро, али да је наш став такав и такав - то не производи никакве друге последице. Колико сам схватио и Словенија ће се заложити и можда бити прва земља која ће признати Косово. Хајде да пођемо од оног Милошевићевогми уведемо ембарго према Словенији. Ко ће од тога изгубити, а ко ће добити?! Словенија неће добити а ми ћемо свакако изгубити."

Зато Вукшић читаву причу тумачи овако:

"Можда и они који су сада најжешћи на језику, а то су Коштуница и људи око њега, увиђају да не можемо ништа да урадимо, али желе

да истрају на том вербализму јер је то за њих довољан облик "борбе и одбране Косова."

Наши саговорници сматрају да би причу о реаговању требало оставити по страни, и вратити се у реалност преговора, па Драган Вукшић и Душан Лазећки закључују:

"Мислим да би извесно приближавање реалности са наше стране било много боље него истрајавање на томе да ми желимо преговоре али да немамо никакав конкретан предлог."

"Ако се има могућности да се до краја преговора учини све да се дође до неког заједничког решења."

Радио Слободна Европа 01.09.07

ЕВРОПА НЕ ВИДИ ОПАСНОСТ ОД ВЕЛИКЕ АЛБАНИЈЕ

Москва – Једнострано проглашење независности Косова и Метохије представљало би веома опасан развој догађаја и не би имало правну снагу, јер је противно међународном праву, изјавила је у интервјуу Танјугу заменик председника Спољнополитичког одбора руске Думе Наталија Нарочничка. „Ако се једнострано проглашење независности и догоди, јасно је да ће то бити усаглашено са САД“, рекла је руска историчарка додајући да би независност Косова и Метохије без сумње створила преседан.

„Преседан се ствара без обзира на интерпретације, он је чињеница у историји. Јер, ако се могу мењати границе у Европи и могу се даље 'дробити' чланице бивше југословенске федерације, зашто се исти принцип не би могао применити на друге територије са сличним конфликтима – Северну Ирску, Баскију, Корзику а да не говоримо о историјским руским територијама".

Истичући да је „сценарио са одвајањем Косова разрађиван одавно“ и да је готово „убјеничи“ стимулисан етнополитички конфликт на Косову, Нарочничка је рекла да Албанци јесу имали идеју о одвајању од Србије, али је „не би могли реализовати без подршке Запада“. „Европа сада није много далековида и може да се нађе у тешком положају са стварањем амбициозне, исламистичке, ратоборне државе у центру Европе, са идејом Велике Албаније, са претензијама на Македонију, Црну Гору, грчки Епир“. Према речима Нарочничке, Русија је, после 10-15 година почела да спознаје колико је значајан континуитет националних историјских интереса и колико је изгубила док је била „на репу“ политике у балканској кризи. „Знам да је (бившем председнику Русије Борису) Јељцину Америка на преговорима 'ломила руке' и принудила га да

се снаге повуку из Приштине, како Русија не би контролисала макар и парче Србије мимо њиховог механизма“, рекла је она и додала да је „сада то немогуће“. „Русија схвата колико су важни њени интереси и оно што се дешава на Балкану“.

На питање о могућој „трговини“ у питању Косова, Нарочничка је истакла да је то „типично новинарска конструкција“, јер су у дипломатији преговори увек завршавани разменом уступака. „Треба се надати да тражење компромиса неће довести до одустајања од од неких великих интереса, а пошто се не може подједнако борити на свим фронтовима и чврстина исказивати у свим питањима, треба одабрати приоритет. По мом, а мислим да нисам једина која тако мисли – то треба да буде питање Косова“, нагласила је она.

Нарочничка је као позитиван потез оценила преношење решавања питања у Контакт-групу, јер „сваки преговори представљају привремену паузу у којој стране имају могућност да се 'охладе' и размишљају, а они представљају и проширење преговарачког поља“. „Чак и ако се (преговори) заврше без резултата – мада се они 'без резултата' по правилу завршавају за ширу публику – у процесу има много нијанси познатих само учесницима“. „Без икаквих илузија, мислим да има на чему да се ради“, рекла је она, изражавајући сумњу да се може очекивати да се албанска страна сагласи са директним преговорима у овом тренутку. „Они су били убеђени да је независност 'свршена ствар', али чињеница да то у Савету безбедности УН није прошло и да се Запад сагласио макар и 'привременом паузом', њих је врло деморалисала и они још не разумеју сасвим колико су њихови западни покровитељи одлучни а колико спремни на преговоре о томе са другима“. Истичући да би „као и сви славенофили“, она желела да Косово – колевка српске државности, остане у саставу Србије, јер је то „и по божјим и по људским законима“, и за њу је Косово „историјски део српске државности, без обзира на промену етничког састава“, Нарочничка је рекла да „и Бог помаже онима који се боре“. „Ситуација је тешка за Србе али они имају за шта да се боре и мислим да је ситуација сада боља него што је била пре четири године“, истакла је Нарочничка.

Танјуг 02.09.07.

Наталија Нарочничка

СТРАХ ОД ОТВАРАЊА ПАНДОРИНЕ КУТИЈЕ

Кренар Гаши

Званично, и албанска и српска страна одбијају идеју о подели Косова, али је то одбијање на албанској страни далеко израженије него на српској, где су многи званичници и историчари већ говорили о таквој могућности као излазу из садашње ситуације.

Када су преговори иницирани 2005. године, Контакт група формулисала је три основна начела за решавање коначног статуса Косова.

Та начела прецизирају да се Косово не може вратити на статус који је имало пре 1999. године, да му се не може дозволити уједињење са другом земљом - где се мисли на Албанију - и да се не може делити.

Лидери Албанаца на Косову инсистирају на поштовању ових начела. "Јасно смо ставили до знања да се не може преговарати о интегритету Косова", изјавио је председник Косова Фатмир Сејдиу,

после сусрета са холандским шефом дипломатије Максимом Верхагеном који је наговестио могућност поделе. Сејдиу је одбацио поделу као опасну идеју и рекао да би то "отворило многа друга питања".

Упркос томе, и даље су у оптицају идеје о подели територије тако што би се северни део Косова, који укључује општине Лепосавић, Зубин Поток, Звечан и северни део Митровице, одвојио и остао део Србије. Потом би остатак у којем доминира албанска већина добио независност. Аналитичари, који се баве Косовом, кажу да би то створило многе нове проблеме, како на Косову тако и у недавно пацификованим деловима региона, као што су Прешевска долина на југу Србије и запад Македоније. Ако би се косовским Србима дозволило да се прикључе Србији, онда би Албанци могли захтевати да се одвоје од својих држава и прикључе Косову. Наим Рашити из приштинског уреда Међународне кризне групе, ИЦГ, изјавио је да би косовски Срби били угрожени ако би се претежно

српски север одвојио. Разлог је то што већина Срба живи у разбацаним енклавама на југу, а у случају поделе можда би се морали иселити. Рашићи страхује да су гласови који заговарају поделу све бројнији. "О подела сада говори сваки дипломата", изјавио је. "Али подела би отворила Пандорину кутију и изазвала нове поделе", додао је.

Албански политичари на југу Србије слично су мишљења. Риза Халими, шеф Странке демократске акције у Прешеву и члан парламента Србије, изјавио је: "Уколико се север одвоји од Косова...

Бехџуџ Беџај

било би логично очекивати да албанско становништво Прешевске долине иступи са сличним захтевима за себе." Халими сматра да би у случају поделе Косова овај регион имао пуно право да захтева да се отцепи од Србије и да се прикључи Косову. "Подела би изазвала низ реакција које не би биле ограничене само на Косово и Србију, већ би дестабилизовале Црну Гору, Македонију и Босну и Херцеговину", додаје он. Бехџуџ Беџај, политички аналитичар из Приштине, потврђује ове мрачне прогнозе. "Ако се север одвоји од Косова, то неће бити само спорно погранично питање између Косова и Србије, већ ће се отворити и друге кризе у региону", предвиђа он. "Косовски Албанци нису похлепни на територије и нису у позицији да захтевају прикључивање Прешевске долине Косову", изјавио је Беџај за Бирн. Међутим, то не значи да Албанци у Прешевској долини и на другим местима неће обновити захтеве у вези са уједињењем. "Нарушавање начела Контакт

Танушевци, Македонија

групе представљаће преседан за друге неразрешене етничке проблеме на Балкану", каже Беџај. У суседним земљама већ се могу чути сецесионистички захтеви у вези с Косовом. Мало албанско село Танушевци у Македонији, на пример, већ тражи да се прикључи Косову. Према писању македонског дневника Факти, Џезаир Шакири, бивши герилски командант, изјавио је да локално становништво у овом пограничном селу, где је 2001. године избио оружани сукоб с Македонијом, жели да се изјасни о овом питању на референдуму. "Ако се Косово подели, онда неће бити могуће формирати мисију ЕУ на Косову, као што је предвиђено Ахтисаријевим предлогом", каже Наим из приштинског уреда Међународне кризне групе. Али, Рашићи се слаже да колико год се косовски политичари трудили да север формално задрже у границама Косова, то ће захтевати чињење додатних уступака. Чак и ако север формално остане део Косова, примећује он, "влада Косова никада неће бити у стању да га контролише. То ће постати зона која ће се вероватно отцепити по истеку периода од три године". Беџај, који као решење за спорну територију предлаже конфедерацију Косова и Србије, изјавио је да се на столу налазе две визије решења за статус Косова. Једно је визија брже интеграције балканских земаља у ЕУ без мењања садашњих граница Косова.

Друго је назадна визија која почива на формирању етнички чистих националних држава.

"Надам се да ће ЕУ промовисати визију која је окренута будућности", закључује Беџај

Кренар Гаши, BIRN

ПРИМЕР СА СЕВЕРА

Обнова или почетак нових преговора о статусу Косова отвара простор за ново промишљање српске преговарачке позиције. Поред до сада изнетих ставова, појединачних предлога и сугестија пријатељских земаља, требало би се вратити искуству из настанка и решавања сличних проблема у свету. Тражећи узор за разне облике и оквири, изнуђене или додељене аутономије, овдашњи експерти, коментатори па и, ређе, званичници (претходни министар иностраних послова Вук Драшковић) позивали су се на досадашњу праксу у решавању сличних случајева. Неки од њих су завршени билатералним споразумима о аутономији (Јужни Тирол, изгледа и Северна Ирска), неки међународним (Оланд) а неки нису уопште решени (Кипар), негде је остала притајена претња сецесијом (Шкотска, Баскија, Корзика, Фландрија) и др. Све то, као и обнова преговора и извесно удаљавање међународног јавног мишљења од америчко-британске искључивости шире отвара врата српским преговорима а може бити поучно и за албанске, да размотре широку, садржајну и стабилну аутономију Оланда (Аланд) у оквиру конфедералног односа с Финском.

Проблем Оланда потиче из освајачких ратова и потоњих помирења уз поделу територија, при чему је победник одређивао услове. Пошто острво Оланд од памтивека, већином настањују Швеђани, они су на основу тога, по стицању независности Финске (од Русије) истакли захтев за припајање Шведској, што је Финска одбила. Незадовољни аутономијом понуђеном Законом о аутономији Оланда, усвојеном у Парламенту Финске 1920. године, становници острвља

су затражили интервенцију Друштва народа које је Финској признало суверенитет над острвима Оланд и препоручило закључење међу-

Оландска острва

народног споразума, уз демилитаризацију земље и њену неутралност. Закон о аутономији је проширен одредбама из одлуке Друштва народа и уз неколико допуна, на снази је од 1993. године

као Уставни акт финског парламента при-хваћен и од парламента Оланда.

Уз прокламовање аутономије групе острва Оланд, утврђени су њихова територија, ширина територијалног мора, специфичан држављански статус њихових грађана, и шведски као службени језик, застава и грб, те институције које у потпуности обезбеђују аутономију Оланда, али и његову припадност Финској. У путним исправама становника острва уноси се име Оланд.

Највиши орган власти је скупштина коју грађани Оланда бирају на општим и слободним изборима. Она представља и штити аутономију острва и доноси законе од значаја за грађане Оланда. Међутим, се-днице скупштине са-зива председник ре-публике или његов представник, а законе које доноси држава, кад су од интереса за Оланд, одобрава и скупштина аутономије. Скупштина бира владу као највиши орган извршне власти ради спровођења закона, како локалне скупштине тако и државе Финске. Интересе државе Финске и спровођење њених закона обезбеђује гувернер са седиштем на Оланду, кога име-нује председник републике уз сагласност скупштине Оланда.

Заједништво интереса и решавање проблема, који могу да искрсну, разматра и разрешава Делегација коју чине по два представника Оланда и финске државе. Њих, опет уз сагласност власти Оланда, именује председник Републике.

На острву се оснива Административни суд који је, поред локалних послова, надлежан и за разматрање сукоба надлежности

самоуправе и централних државних органа. Међутим, судови редовне надлежности налазе се под јурисдикцијом власти у Хелсинкију. Пловила и авиони са Оланде носе заставу и грб аутономних острва, а локална влада уређује прибрежни поморски саобраћај и одређује услове за отварање нових пловних и ваздушних линија.

Становници Оланда су, истовремено и држављани Финске, али ови други немају аутоматски статус грађана Оланда, који стичу под одређеним условима. Без тога, они не могу да буду бирани нити да врше државне функције на острву. Грађани Оланда војну обавезу извршавају на острву, у цивилним службама.

Оланд, кад су у питању његови интереси, учествује у међународним преговорима Финске а може покретати иницијативе за закључивање међународних уговора за чији садржај су заинтересовани. Још већа овлашћења власти Оланда имају кад је у питању Европска унија - учествују у преговорима и доношењу сопствених или усвајању одлука Уније.

У тражењу решења за КИМ, свака добра идеја, сваки поучан пример или добро решење које се, као алтернатива може ставити на преговарачки сто - добродошли су. Решења примењена на Оланду пружају грађанима више аутономије и одговорности, с прерогативима независне државе, него неки други.

Аутор Јован Илић, члан Европског форума за међународне односе

НЕЗАВИСНОСТ ЈЕ КОМПРОМИС

„Независност Косова је заправо компромис који смо већ договорили са међународним представницима“ - одговор је Хашима Тачија, председника најјаче опозиционе странке Демократске партије Косова, на питање Српске информативне новинске агенције Сина шта очекује од нових преговора у Бечу.

Да ли то значи да ће за албански преговарачки тим сваки други могући компромис бити унапред неприхватљив? Другим речима: да већ сада није спреман да прихвати сваку одлуку у вези са будућим статусом Космета?

- Независност Косова данас није само пројекат Албанаца на Косову, већ и међународне заједнице у целини. Дакле, то је пројекат САД, свих демократских земаља западне Европе, па чак и генералног секретара УН Бан Ђи-муна.

Нисте одговорили на питање...

- Независност је завршен посао! Ми у Беч не идемо да преговарамо о независности, већ да представимо нашу визију будућег независног Косова.

Да ли вас брине другачији став Русије?

- Њену улогу не треба умањивати, али ни преувеличавати. Једно је сигурно, ко је против Ахтисаријевог плана тај се противи читавом демократском свету! Не мислим да је интерес Русије супротстављање целокупној међународној заједници. Уосталом, Русија је до-недавно имала позитивну улогу у преговорима о Косову. Подсе-тићу да је све одлуке о Косову доносила Контакт група, и то у присуству Русије. Руска страна ће се можда противити, али неће предузимати крајње мере да спречи независност. Ми бисмо волели да Русија буде део међународне одлуке да Косово по-стане независна држава.

Шта ће предузети косовска влада у случају руског вета?

- Косово не може бити талац једне чланице Уједињених нација, па макар то била и Русија. Уверен сам да ће после бечких консултација Косово бити независно и да ће међународна заједница прихватити ту реалност. Не може се само једна, усамљена држава противити вољи остатка света. Русија може имати другачији приступ решавању косовског проблема, али неће моћи да спречи независност!

Шта би власт на Космету предузела уколико би Русија у УН ипак

спречила доношење одлуке о независности?

- Ако би се то којим случајем догодило, уверен сам да би Скупштина Косова на време преузела потпуну одговорност и донела одговарајуће одлуке. Али и са и без одлуке Скупштине, Косово ће бити независно. Међународна заједница признаје ту реалност, а то нам је најважније.

Иљир Мета, бивши премијер косовске владе, прошле недеље је јавно рекао да ће власти на Космету једнострано прогласити независност уколико међународна заједница, из било ког разлога, не донесе такву одлуку после преговора у Бечу...

- Косово ће бити независно и целовито!

Шта би предузела косовска влада уколико би северно Косово прогласило независност од те самопроглашене државе?

- Косовске институције ће у том случају бити приморане да извршавају своје уставне обавезе на читавој територији Косова!

По сваку цену? И по цену примене силе?

- Заједно са НАТО снагама које се налазе на Косову!

Иљбер Хиса, члан преговарачког тима и потпредседник Реформистичке партије Ветона Суројаа ОРА, изјавио је да би у случају проглашења самосталности северног Косова Албанци имали два веома јака адута у рукама: Србе у енклавама и Албанце на југу Србије...

- Не бих сада да било шта прејудуцирам. Ми у овом тренутку имамо принципе Контакт групе и њих ћемо се строго придржавати. Дакле, неће бити једностраних акција, нема поделе Косова и неће бити нових граница! Дакле, независност Косова није унитарна акција, иза ње стоји два милиона људи који живе на Косову!

Српски народ на Космету вам не верује. Сматрају вас ратним злочинцем и највећим кривцем за проблеме на Космету...

- То је релативно. Ја радим у интересу свих грађана Косова! Срби не мисле тако.

- Не верујем да тако мисле Срби на Косову. То је утицај политике Слободана Милошевића. Не бежим од тога да сам поносан што сам ратовао за Косово. Посебно сам поносан што сам тај рат добио и што је са Косова протеран београдски режим.

Да ли сте поносни и на пресуду српског суда, којом сте, због

Хашим Тачи и пријатељи

убиства два полицајца и тешког рањавања још њих петорице у Глоговицу, осуђени на 10 година затвора?

- То је верзија Београда. Не треба се враћати у прошлост. Ње се треба сећати, али треба гледати и радити за будућност. Треба градити покидане везе између Приштине и Београда, и потражити заједничке теме о којима се можемо сложити. Имам одличне односе са свим лидерима косовских Срба.

Убиство у Глоговицу се, по вама, изгледа није ни догодило?!

- Истина је да смо ратом истерали Србију са Косова, али за време његовог трајања био сам само политички вођа ОВК.

Како планирате да нормализујете односе после изјаве да сте истерали Србе и зашто сте са „нормализацијом“ до сада чекали?

- Радим за бољи живот свих грађана Косова. Радићу на изградњи поверења како би се Срби коначно вратили у своје куће и постали део новог живота који ћемо заједно градити. Без етничких граница. А пре свега, очекујем да Срби изађу на изборе и постану део наших институција. Коначно, Срби треба да схвате да су грађани Косова, а не Србије. Уосталом односи су данас бољи него што су били пре неколико година. Већ три године нема инцидената.

Како нема!? Пре само седам дана из затвора у Дубрави побегло је седам опасних криминалаца, у Грачаници су отети и злостављани младић и де-војка. Неизбежан је утисак да истрага, најблаже речено, тапка у месту кад год су оштећени Срби!

- Политички и етнички односи не значе ништа за криминал. Не-ма селективне правде. Пред законом су сви исти и верујем да ћемо у будућности настојати сви заједно да побољшамо степен законитости. Одго-варам за легалност и у том смислу увек ћу поштовати припаднике српског народа на Косову. Посетио сам Грачаницу, посетио сам Обилић и многа места где живе Срби. Верујем да можемо да градимо будућност заједно.

Спремате се озбиљно за победу на предстојећим изборима?

Та одлука је на грађанима Косова. Међутим, потпуно сам спреман да са својом партијом или у сарадњи с неким преузмем одговорност за изградњу Косова. Не могу да обећам чудо, али могу да гарантујем да ћу дати све од себе. Имам подршку међународне заједнице. Могу да гарантујем да ће у случају моје победе свим грађанима на Косову бити боље.

Глас јавности, 29. август 2007

ЧЕКУ: ЈАНША МИ ОБЕЋАО НЕЗАВИСНОСТ КОСОВА

Љубљана, 28. августа – „Премијер Јанез Јанша ми је данас гарантовао да ће се у Европској унији (током предстојећег председавања) потрудити да постигне сагласност о подршци независности Косова, а ако Европска унија не достигне јединство Словенија ће бити једна од првих држава Европске уније која ће признати независно Косово.” Ове речи Агима Чекуа пренела је синоћ словеначка државна телевизија у ударном термину свог програма – у вечерњем ТВ Дневнику, поводом повратка дела своје војске из Пећи, где је стациониран највећи део контингента Словеначке војске (СВ). Подужа репортажа, емитована у оквиру централне информативне емисије на Првом програму РТВ Словенија, бавила се повратком кући око 500 припадника СВ из рејона Пећи, где „до даљњег” остаје још око 160 словеначких војника у пуној приправности, како су репортеру потврдили капетан Грегa Водеб и његов надређени – потпуковник Миха Шкрбинц Барбо, који очекују да ће баш у време словеначког председавања Европском унијом, дакле у првој по-ловини 2008. доћи до коначне независности Косова. Старешине Барбо и Водеб признају да средином идуће године, када очекују да би Косово могло постићи независност, може доћи и до „неких инци-дената”, али „словеначки војници су на све спремни” и зато не очеку-ју да ситуација ескалира. Да подсетимо, када је контингент од око 700 припадника 10. мото-ризованог батаљона Словеначке војске крајем фебруара ове године кренуо из матичне касарне на пут преко луке у Солуну како би од Италијана преузео „своју зону одговорности” на Косову са седиштем у Пећи, овдашњи медији су издашно преносили очекивања војника и старешина да ће управо они бити присутни и обезбедити мир на Косову у време проглашења државе (сад већ протеклог) јуна, који је од стране Алберта Роана и Мартија Ахтисарија најављиван као рок за независност јужне српске покрајине. Разумљиво је да су војници сада донекле разочарани што се враћају у домовину без ореола „јунака ослободилаца албанског живља”, али пронађена је нова шанса у предстојећем председавању Словеније Европској унији.

У међувремену је СВ уз „помоћ бројних словеначких фирми које делују на Косову” изградила основну школу у селу у близини Пећи, а свечаности отварања присуствовао је јуче и косовски премијер Агим Чеку, напоменувши да се Чеку одазвао да пресече траку иако се тек вратио с Бледа, где је присуствовао стратешком форуму уприли-ченом у част будућег председавања Љубљане Европском унијом и поразговарао са премијером Јаншом. Чеку је одгледао како словеначки војници откривају спомен-плочу на школском здању, а онда се обратио словеначкој јавности откривши детаље разговора са председником словеначке владе, тачније Јаншина обећања да ће службена Љубљана искористити шестомесечно вођење Уније да погура независност Косова унутар ЕУ.

Јаншин кабинет није демантовао ове Чекуове наводе, нити да је шеф словеначке владе обећао Чекуу да ће Словенија дати пример осталима те међу првима признати независну државу Косово, чак и ако у том погледу у Бриселу не буде постигнуто јединство међу 27 држава ЕУ. То није новост ако се зна да је управо Јанез Јанша из опозиционих редова до пре четири године љуто критиковао политику тадашње владе левог центра према Косову, иако је и ондашња влада протежирала идеју да растакање СФРЈ није завршено све док је Косово у оквиру Србије, као и да у бившој заједничкој држави нису само народи са словенским коренима имали право на самоопредељење до отцепљења, него и „Косовари”, како словеначки политичари називају Албанце с Космета. Јанша је још тада тражио и да Словенија буде прва држава на свету која ће признати независну

Агим Чеку и Јанез Јанша

државу Косово.РТВ Словенија је на свом интернет-порталу уз описану репортажу са Чекуовим речима директно „из Јаншиних уста” објавила и вест да је „Јеремић игнорисао Ахтисарија, али не и Рупела”. Ту је и објашњење зашто је српски министар спољних послова напустио вечеру на којој је Ахтисари изнео став да Косово више не може бити део Србије и да је независност једина реалност. Према тумачењу те ТВ куће, Јеремић је одлазак правдао неким „већ договореним билатералним сусретима”, а права истина се крије у чињеници да су му домаћини испрва обећали да ће смети да реплицира Ахтисарију, али је после Јеремићу та могућност ускраћена.

СЛОВЕНИЈА ТРАЖИ САВЕЗНИКЕ ЗА НЕЗАВИСНО КОСОВО

Љубљана, 4. септембра – „Европска перспектива мора бити понуђена како Србији, тако и Косову“, овако је словеначки министар спољних послова Димитриј Рупел на саветовању аустријске дипломатије у Бечу поређао приоритете предстојећег председавања Словеније Европском унијом у првој половини 2008. Рупел је по други пут у последњих седам дана саговорницима из ЕУ потврдио да очекује да ће у време словеначког вођења ЕУ бити окончано „косовско питање“ тако

Димитрије Рупел

да Космет постане од Србије независна држава. Рупел у истом даху истиче неопходност „подстицања Србије од-носно Балкана на путу ка ЕУ“ и став да Косово, иако преговори управо теку, не може остати део Србије. Исто је ка-зао и у Паризу прошле среде, на саветовању француске дипломатије. Рупел је уверио колегу Бернара Кушнера да Словенија „има добре идеје“,

али „због своје прошлости (из доба СФРЈ) жели издашну европску помоћ у уређењу стања на терену западног Балкана“, па отуда рачуна на „комбинован ауторитет Француске и Словеније, које ће Унијом председавати једна за другом“. Кушнер је поздравио Рупелову идеју о „енергичнијој подршци балканским државама (на путу у ЕУ)“, а у погледу датума помињана је 2014. година, те следећи редослед: Хрватска, Македонија, Црна Гора, Србија, Босна и Херцеговина и – Косово, посебно, на крају низа.

О словеначкој тежњи за јединством ЕУ по питању независности Космета проговорио је у бечком дневнику „Курир“ и Јанез Ленарчич, државни секретар за европска питања, рекавши да је

„витаљни интерес Словеније да суседима успе интеграција (у ЕУ)“, а међу суседе убраја, овим редоследом, Србију, Босну и Херцеговину, Црну Гору, Албанију и – Косово и Метохију.

Рупел је јуче у Бечу истакао да у погледу проширења ЕУ намерава да се „сконцентрише на западни Балкан уз ослањање на тзв. солунску агенду“, а што се тиче будућности Космета „желимо да дође до сагласног договора“. Рупел сматра да Србији треба гарантовати неки положај у решавању кризе којим бисмо повећали њену одговорност, а уз то да јој одредимо активније учешће“. Он на Балкану види два модела за решавање криза – дејтонски за БиХ и охридски за Македонију. Лично се заузима да Косово буде решено према охридском моделу, што значи да у управљању учествују „све компоненте политичког друштва, а зато би Срби морали да уђу у механизме одлучивања на Косову, што је у овом тренутку тешко.

Аустријска новинска агенција АПА извештава да је Рупел у Бечу рекао да статус Косова треба решавати са Русијом која је „део Контакт групе за Косово и тројке за Косово и стога ћемо се трудити да заједно дођемо до решења“.

„Рачунамо на спремност Москве да сарађује, јер је она у тој ствари била и биће велики играч“, тврди Рупел, по коме Србија не би смела да бира између „ЕУ или Русије“, већ би јој, као свим осталим државама бивше Југославије, приоритет морао бити улазак у ЕУ.

Љубљански провладин дневник „Дело“ је истовремено објавио вест из Приштине под насловом „Косовски Албанци позивају ЕУ да подржи независност Косова“. Уз две фотографије „косовског премијера Агима Чекуа“ сазнајемо да су јуче „политичке вође косовских Албанаца позвале Европску унију да активније подржи њихове напоре за независност те српске покрајине“, те да Чеку „моли ЕУ да заузме динамичнији став према независности Косова или његовом признавању“.

Светлана Васовић-Мекина

ПОДЕЛА КОСОВА ИЗМЕЂУ АЛБАНИЈЕ И СРБИЈЕ?

Косово је за Србију изгубљено. С друге стране, стварање друге албанске државе на Балкану водило би даљој дестабилизацији. Зато је најбоље решење да се Косово подели тако што би се његов већи део ујединио са Албанијом, а северни припао Србији, казао је за Радио Слободна Европа Вејн Мери, бивши амерички дипломата, сада експерт у Савету за америчку спољну политику у Вашингтону. Вејн Мери сматра да је политичка реалност таква да неће бити дипломатског споразума о решењу косовског питања и да ће албанско вођство једнострано прогласити независност стављајући међународну заједницу пред свршени чин.

РФЕ: У саопштењу Међународне кризне групе се истиче да Ев-ропа ризикује нови крвави и дестабилизирајући рат уколико сада не преузме кључну одговорност за довођење Косова до надзиране независности. Да је ли то претерано очекивање од ЕУ с обзиром да су до сада кључну улогу имале САД, а однедавно и Русија која се противи независности Косова. Европска Унија је у процепу између њих а и изнутра је подељена око овог питања, имајући у виду пре свега позицију земаља као што је Шпанија, Грчка, Словачка.

МЕРИ: Сматрам да је улога Европске Уније апсолутно кључна. Проблем је, као што кажете, то што се она није у стању да формулише јединствен став, односно политику. Ми-слим да се преувеличава улога САД. Она је заправо у опадању. Вашингтону су сада важнија друга питања, пре свега рат у Ираку, затим у Авганистану. Случај Косова садашња администрација доживљава као наслеђе од претходне, Клинтонове, тачније спољне политике Медлин Олбрајт. Без обзира што је група експерата као и неколико америчких конгрес-мена још увек заинтересована за Косово, у суштини то је питање 5-6 реда по значају за спољну политику САД.

Не верујем да ће статус Косова превише окупирати и следећег председника САД, ко год да буде изабран. Дакле, то је проблем од суштинског значаја за Европљане и морали би коначно да се њиме озбиљно поза-баве. Они су до сада покушавали да пронађу механизам, односно формулу која би била еквивалентна независности за Косова, али да оно у пракси не буде независно. Значи нешто налик независности, али без свих обележја. Разумљиво је што такав приступ није прихватљив ни Албанцима нити Србима. Истовремено, и САД и Русија воде политику према Косову која не помаже изналажењу решења. И Вашингтон и Москва треба да схвате да дугорочно, у наредних 20-так година, не могу да много допринесу решавању овог проблема. САД желе да имају кључну политичку улогу, али нису спремне да пошаљу средства нити војнике на терен. Русија није много заинтересована шта се дешава на Косову, али јесте да игра важну улогу у европским пословима и не буде искључена из процеса доношења одлука о Балкану. Једино Европска Унија има институционалне механизме и обавезу да решава косовско пи-тање. Међутим, због подела међу државама чланицама, Брисел је склон да препусти САД кључну улогу.

РФЕ:Нема сумње да статус Косова није међу приоритетима америчке спољне политике, као што је очигледно да се Русија не противи независности не због Србије саме, већ својих интереса. Реалност је, међутим, таква да наде Албанаца о независности почивају на строгој подршци САД, као се Србија узда у противљење Русије тој опцији. Поставља се питање како изаћи из те блокаде.

МЕРИ : То је озбиљан проблем. Али ја вероватно нисам најпозва-нија особа да одговорим на то питање, између осталог и што не

подржавам настојање Србије да задржи контролу над Косовом, нити настојања Албанаца да створе другу државу у Европи. Дакле, не подржавам независност Косова али прихватам реалност да је за Србију Косово изгубљено, што због демографских разлога што изгубљеног рата. Уколико се ово питање буде решавало на начин да се изађе у сусрет само једној или другој страни, само ће водити продубљивању проблема.

Због тога се залажем за решење које неће скоро никоме бити прихватљиво. Сматрам да би Косово требало поделити тако да се његов већи део уједини са Албанијом, Искрено говорећи, не знам коме би ишло у прилог, поготово у европском систему држава да има две албанске државе уместо једне. Не знам зашто би било и у интересу Србије да постоје две албанске државе уместо једна увећана. Ја разумем историјске и емотивне разлоге. Међутим, сматрам да је потпуно нереална позиција огромне већине српских лидера да Косово мора да остане део Србије иако у многим његовим деловима Срби нису никада ни живели. Не знам да ли српска дипломатија припрема неки компромисни предлог, али проблем је што би Београд понудио оно што би за Албанце било прихватљиво пре 15-20 година, или европским земаљама пре 5-10 година.

Дакле, не видим решење за овај проблем имајући у виду политичку реалност, односно позиције учесника.

РФЕ: Шта конкретно значи формирање увећане Албаније. Да ли то подразумева припајање целе територије Косова јужно од реке Ибар, а да би се северни део покрајине у коме су Срби у већини ујединио са Србијом.

Вејн Мери

МЕРИ: То је мој став. Знам да није једноставно прекрјати границе. Постоје енклаве са српским становништвом које би у овој варијанти остале ван Србије. Јасно ми је да је идеја о подели Ко-сова анатемисана и међу Србима и Албанцима. Али, искрено говорећи, не разумем зашто би стварање нове независне државе на Балкану, која би допринела даљој фрагментацији тог дела Европе, била добра опција. Сматрам да је фрагментација као последица распада бивше Југославије, кључни проблем Балкана. Не разумем зашто је наставак те фрагментације у било чијем интересу. Међутим, садашња америчка политика према Балкану је у великој мери наставак политике Клинтонове администрације која се у потпуности фокусира на промену режима у Београду. Тако су САД охрабриле сепаратизам у Црној Гори, потом на Косову, не обраћајући превише пажњу о дугорочним последицама, односно о одрживости западног Балкана у европском систему држава чија је кључна карактеристика висок ниво интеграција. Бивша Југославија је била изузетак у односу на трендове у западној Европи. Нико ми није понудио убедљив одговор зашто је добро наставити фрагментацију Балкана.

РФЕ: Имајући у виду политичку реалност, какав се исход може очекивати.

МЕРИ: До решења се вероватно неће доћи дипломатским путем и онда ће крајем године албански националисти покушати да доведу међународну заједницу пред свршени чин једностраним проглашењем независности Косова. Европске земље не би тиме биле задовољне. Надам се да САД не би у том случају признале независност Косова. Међутим, не треба забавити да је 2008., последња година садашње администрације на власти која је оптерећена не-успешним ратом у Ираку. У таквој ситуацији Бела кућа се неће у наредним месецима превише ангажовати у изналажењу неког новог, креативног решења за Косову. Зато ће албанско вођство настојати да створи нову реалност на терену, тако да ће међународни играчи, пре свега Европска Унија, морати да одлучи, не шта је најбоље решење већ шта су спремни да прихвате. Постоје две врсте дипломатије. Једна настоји да учини нешто позитивно. Друга покушава да минимизира негативне ефекте. Када је реч о статусу Косова мислим да се убрзано прелази са првог на други тип дипломатије.

РФЕ: Међународна кризна група предвиђа да предстојећи, последњи круг преговора које је иницирала међународна тројка, неће довести до помака. Зато предлаже да САД и ЕУ, ако не у целини, а оно барем већина њених чланица до маја 2008. признају независност Косова. То би значило заобилажење Савета безбедности. Да ли је то реалан развој догађаја и какве би у том случају биле последице.

МЕРИ: С обзиром да не подржавам независност Косова, сматрам да поменути сценарио не би довео до стабилизације прилика. Међутим, међународна заједница ће се вероватно суочити са настојањем Албанаца да једнострано прогласе независност која би потом била призната од САД и што већег броја европских земаља. Мислим да су мање више исцрпљене могућности за дипломатско решење, делимично и због става Русије. Међутим, не сматрам да је Москва једино одговорна. Мислим да је Ахтисаријев план тако сачињен да су га чак и подржали Руси, било би веома тешко да се успешно реши косовско питање. Дакле, веома је извесно да ће наредна година на Косову бити веома хаотична.

РФЕ: У случају да Русија и даље опонира позицији Запада, затим уколико САД и већина европских земаља признају независност Косова, какав се расплет може очекивати на терену имајући у виду незадовољство у Србији, затим на северу Косова као и аспирације Републике Српске.

МЕРИ: Нисам сигуран да ће Европљани листом следити америчку лидерску улогу у признавању једнострано проглашене независности Косова. Србији ће у том случају бити још теже да прихвати реалност да је Косово због демографије за њу заувек изгубљено, као и да припада прошлости свако њено настојање да створи Велику Србију. Независност Косова би, наравно, изазвала незадовољство Срба у Босни и Херцеговини. Међутим, у овој земљи нема помака без обзира на питање Косова. Чак и ако се оно успешно реши веома сам песимиста када је реч о будућности БиХ. Срби у овој држави нису превише заинтересовани да она постане функционална. Једнострано проглашена независност Косова само би их додатно мотивисало да наставе садашњу политику.

Радио Слободна Европа 23.08.07

ИЗЈАВИЛИ СУ

"Шта да кажем на ваше питање о томе да ли бисмо могли да се видимо као весели губитници? Па понекад ми наша стварност заиста делује као перманентни сабор трубача, где ми покушавамо да надтрубимо своје губитништво, уместо да се договарамо о начину како да се из њега искобељамо."

(Вида Огњеновић, писац и члан ДС-а, 13. септембар 2007, "НИН")

"Мандат Трибунала је такав да није био у стању да се бави свим злочинима и свим починиоцима, већ само неким од најозлоглашенијих починилаца на највишим положајима. Када погледате шта се догодило у ратовима – најгора зверства са аспекта броја жртава и обима уништења – геноцид у Сребреници, мучења и убиства у концентрационим логорима у Босни и Херцеговини, систематска силовања у Фочи, масовна убиства и прогони на Косову – све те злочине починили су Срби." (Карла дел Понте, главни тужилац Хашког трибунала, за месечник који издаје Иницијатива младих за људска права, 07. септембар 2007, "Бета")

Косово – 'Балкански пут у Европску унију' почиње поделом Косова ...

Као што се, нажалост, могло и очекивати, пропао је актуелни план ЕУ за решење косовског проблема. Није постигнут договор између две стране [1].

Балканско питање није више у надлежности УН, већ у надлежности ЕУ.

Сада је право време да се ЕУ ослободи ванредних решења која су дефинисана крајем 90-тих и почетком 2000-тих. Не само по питању

Франк Бјеншери

Косова већ и Босне и Херцеговине.

Овим чланком ћемо мало ближе размотрити косовско питање, и то из европске перспективе, и само из европске перспективе. То значи да је помоћ Вашингтона, Москве и Анкаре добродошла у решавању проблема, али да они више не учествују у суштинском решавању политичког процеса. Балкан (укључујући и Косово) од сада су искључиво проблем Европске уније: заправо тај народ не жели да се придружи САД, да оде у Русију или да постане део Турске, он жели да се придружи Европи. Због тога ЕУ мора да изнесе на сто своја решења за регион и да почне да их примењује.

Посматрајући то из перспективе „Њуропаанса“, слика је потпуно јасна: балканске земље (Хрватска, Србија,

Црна Гора, Албанија, Македонија) једине су земље које могу да се надају пријему у Европу у наредних двадесет година. „Њуропаанс“ подвлачи чињеницу да ће се о будућем проширењу одлучивати само на основу јавног мњења (директно на референдумима или индиректно на националним референдумима или изборима), човек не мора да буде талентован прогностичар да би предвидео да ће против проширења постојећих европских граница бити 70 до 80 посто гласача у ЕУ. Дакле, нећемо да губимо време говорећи о проширењу које се неће догодити (као на пример за Турску или Украјину), већ ћемо се усредсредити на могућа проширења која не представљају ширење Европе већ би се пре могло рећи да је то ресорпција „црне рупе“ на њеном боку: мислим на Балкан.

Балканско питање има „rendez-vous“ са европском историјом 28. јуна 2014.

Пошто су гласачи постали, после француског и холандског „не“ пројекту европског устава, нова одлучујућа сила у оквиру ЕУ, проблем проширења мора се сагледати на један веома једноставан начин: како то може да се „прода“ грађанима ЕУ којих има 500 милиона?

Ако је одговор „немогуће је“ (као у случају Турске и Украјине), онда би одговорни политичари морали брзо да пронађу алтернативне правце. Ако је одговор „могуће је“ (као у случају Балкана), онда би исти ЕУ лидери, уколико се с тим слажу, морали брзо да дефинишу стратешке планове за остваривање истог.

У првом случају, с једне стране имамо „политику привилегованих суседа“ (предлог за Украјину), а са друге стране „стратешко партнерство“ (предлог за Турску).

У другом случају, морамо да одредимо „балкански пут за пријем“ (БГП) (Балцаниц Роад то Аццесион- БРА), за који већ имамо тачно одређен датум и место где ће се одржати свечаност да се то обележи: 28. јуна 2014. у Сарајеву [2]...на стогодишњицу од почетка Првог светског рата, баш у граду у коме је та катастрофа и започела. Узгред, симболична годишњица нам омогућава да уз најбољи могући аргумент јавном мњењу „продамо“ приступ балканских земља у ЕУ. У међувремену, већина грађана Европске уније упозната је и са другим чињеницама које доприносе подржавању овог приступа:

- не шире се границе ЕУ, већ се покрива „црна рупа“ на боку ЕУ,
- број становника је веома мали, само 25 милиона становника све укупно, (половина од броја становника Румуније и Бугарске које су последње приступиле ЕУ).

- задржавање ових балканских земља ван граница ЕУ проузроковаће много више трошкова и нестабилности (као што већ и јесте случај) него да постану чланице ЕУ, и да се бар позитивне и конструктивне снаге усмере у постављању јасних циљева за БГП.

Толико о томе „зашто“, а сад да пређемо на питање „како“.

Четири предуслова за успешну изградњу Балканског пута за пријем у ЕУ (БГП)

Преостала су само два стратешка питања:

1. *Шта бисмо конкретно прослављали 28. јуна 2014?*

Пријем целе групе споменутих земља, почетак преговора за пријем целе групе, или комбинацију и једног и другог. Мислим да би веома добар потез била комбинација и једног и другог, имајући на уму да би, ако се све буде брзо развијало, можда свима био одобрен пријем у ЕУ; у супротном би то могло да постане двоструки процес, који би подсећао на последња два пријема која су обављена 2004. и 2007. године (али која су упоредо припремана).

2. *Који су то главни отежавајући фактори којих би требало што пре да се ослободимо како би спречили да се БГП процес отеже годинама?*

Можемо да разликујемо два основна принципа, који наравно одражавају извесне веома сложене етничке проблеме у региону, али имају велику предност јер су то политички разлози који гурају напред ка ЕУ; да заборавимо све мере из Дејтона или од стране УН/САД/ЕУ/Русије које су углавном предузете у складу са међународном политиком; да се усредсредимо на политику која ће омогућити балканским земљама приступ у ЕУ и да се дефинишу предуслови за успех.

Постоје четири предуслова:

- **нема нових држава** (крај балканизације Балкана)
- **не прихвата се подељена држава** (нема другог Кипра)
- **нема покушаја да се на вештачки начин сачува мултинационалност** (престати са затрпавањем региона субвенцијама, невладиним организацијама, војницима и са претварањем да мултинационалност функционише кад је очигледно да није тако).
- **решење треба да пронађу народи са Балкана заједно са ЕУ** (нема више уплитања УН и међународне заједнице, нема више хорди стручњака и невладиних организација).

ЕУ не може да прими земље и народе који заправо не знају ко су. Зато убудуће ЕУ мора јасно да изнесе ова четири предуслова на сто са јаким аргументом да су они део „комуникацијског пакета“ који може да допринесе задовољавању народне подршке за будући пријем ових земаља у ЕУ.

Данас се Косово налази у средишту балканског проблема (пored Босне и Херцеговине). До сада је политика ЕУ била потпуни промашај јер то заправо није ни била политика ЕУ, већ покушај ЕУ да направи политику која ће истовремено да задовољи краткорочне циљеве различитих локалних „малих шефова“ плус стечене интересе међународне заједнице: класичан рецепт који никуда не води и који наилази на бескрајне проблеме.

Косово мора да буде подељено на два региона, и да сваки посебно буде интегрисан у Србију и у Албанију

Конкретно, то значи да Србија неће задржати цело Косово, да Косово неће да постане независна држава и да ће Албанија морати да се суочи са чињеницом да ће приспојити нови регион својој територији.

Заправо, да би се спречило стварање још једне нове државе услед постављања питања етничке хомогености, Косово ће бити подељено на два дела: трећина територије на северу остаће и даље територија Србије; док ће остатак постати новоосновани косовски регион Републике Албаније. Све земље у региону ће свакако поштовати законе ЕУ што се тиче заштите културних добара мањине, пошто свуда тамо постоји по нека етничка мањина. ЕУ ће усмерити своја средства и подршку на могуће измештање становништва који би одлучило да промени регион у складу са поделом Косова.

Да, употребио сам израз „измештање становништва“! Звучи прилично лоше за политичку коректност која у међународним прего-

ворима преовладава већ дуги низ година и која се у основи састоји од невероватне лицемерности; али једноставно не долази у обзир да се дозволи стварање нове државе са албанским језиком и доминантним муслиманским становништвом[3] на границама већ постојеће државе са албанским језиком и доминантним муслиманским становништвом: а то је Албанија.

Двадести век у Европи био је век измештања становништва и промене граница захваљујући чему ЕУ данас постоји. Једини регион који је остао изван тог процеса била је управо бивша Југославија и сада је време да мирно испуни тај предуслов за успешну интеграцију у ЕУ. Научили смо мирно да расељавамо велике групе становништва кад градим велике речне насипе. Овај изазов није много другачији.

Уместо да се регион затрпава новцем за одржавање трупа и међународних невладиних организација и за плаћање локалних „шефова“, хајде да на много пригоднији начин уложимо новац и да га понудимо људима који су вољни да трампе своје куће и земљу како би се на дуге стазе одржала регионална етничка равнотежа (временом ће све те границе због интеграције ЕУ бити све мање и мање уочљиве). Поврх те размене, ЕУ ће дати 20.000 еура свакој

особи која прихвати да се пресели до 2012. (тај износ ће се смањивати сваке године, како би се подстакла бржа одлука): то ће се односити на обе стране тако да ниједна група неће имати повлашћени третман. У међувремену, дипломате и локални политичари биће веома заузети расправама о новим границама унутар Косова. То ће наравно подразумевати људске жртве, али не у смислу убијања и смрти до чега би неминовно поново дошло с обзиром на тренутну ситуацију, уколико се ток ствари драстично не промени.

Ма колико то било болно, у интересу ЕУ и становништва у балканским земљама је да што пре крену у том правцу. Ако Вашингтон, Москва или Анкара нису срећни због тога, то је њихов проблем. На крају крајева, ради се у пријему у ЕУ: а не у САД, Русију или Турску. У међувремену, пре него што покажу изузетну подршку политици ЕУ у том региону, прво би требало да покажу како су ефикасно решили сличне проблеме на Средњем истоку, Кавказу или на Кипру и у Курдистану. Што се осталог тиче, уопште не сумњам да ће данашњи Европљани (укључујући и грађане балканских земаља) одрадити свој посао.

12. март 2007. Аутор, Франк Бјеншери је председник **Newropeans** Парис (Француска)

ДА ЛИ ЋЕ СЕ ПОНОВИТИ БОСНА НА КОСОВУ?

На једном форуму организованом од стране Северног приштинског Универзитета, на који су били позвани и председник Косова Фатмир Сејдиу и шеф УНМИК-а Јоаким Рикер, имао сам прилику да им поставим по једно питање.

Моје питање упућено председнику Косова гласило је: "Током процеса преговора (реч је о првим преговорима), али и после њих, изјављивали сте, пуни уверења, да ће коначни епилог овог процеса донети независност Косову, у постојећим границама. Сада када се у различитим међународним круговима говори о подели, кантонизацији Косова као могућој опцији, који је ваш коментар?"

Председников одговор ми се емоционално свидео, али ме рационално није убедио.

Оно што је на мене оставило утисак - вероватно не само на мене - јесте да председник Косова, како је сам рекао, „није нигде чуо да се говори о подели Косова као могућој опцији“. Чудно! Колико год то било изузетно болно, не само што је подела Косова могућа опција, већ ће, бојим се, бити једино "решење", решење са којим се никада не треба сложити, иако су потребна нова жртвовања. Сада када се јасно види да је консензус са Србијом око независности Косова немогућ, нама се постављају питања: Које ће бити решење? Да ли ће доћи до наметнутог решења? Зашто је евентуална подела толико болна?

Крећемо од краја. Пре свега, ако Косову узму север и дају му Прешевску долину, опет ћемо изгубити, јер се и даје и узима Албанска земља; да не говоримо о богатствима севера у поређењу са Прешевском долином. И ово последње је отворена рана, као и друге етнички албанске земље које су ван државе Албаније.

Имајући у виду чињеницу да мултиетничке државе на Балкану не функционишу, нису функционисале и неће никада функционисати, присетите се Босне, Хрватске... Македоније, која је, de facto, вештачка држава, у току једног дана све може да се испремешта и да се једном за сва времена на праведан начин редифинишу границе "етничких држава".

Када говоримо о овоме једну ствар треба имати у виду, а то је могућност да се Босна понови на Косову (што није толико немогуће).

У Босни постоје две државе, Босна на једној и Република Српска на

другој страни, свака de facto има статус државе. Република Српска обухвата 40% територије Босне и Херцеговине, и нико се не усуђује ишта да каже, чак ни међународна заједница, а на тој територији се крију ратни злочинци, Младић и Караџић.

Колико ли су грађани Босне задовољни са својом државом коју је хтео да напусти близу 300 хиљада људи.

Босна не сме да се понови на Косову.

Ово је порука за оне који су чули и за оне који нису чули за поделу Косова као могућу опцију, и од тог питања не треба одустајати. Особе које говоре у име грађана Косова треба да буду опрезнији више него раније, поготову сада када је игри било која од могућих опција.

Како год било, мислим да се албанско питање на Балкану неће решити, чак и ако Косово добије статус независне државе! Зашто? Јер Албанци остају разбацани по вештачким државама, а оспорава им се право на уједињење у једну целину. Из тога произлази да се дугорочни мир на полуострву може обезбедити само ако се Албанцима и другим народима да статус који заслужују.

Парадоксално, сан Албанаца са Косова да се уједине са Албанијом (да ли тај сан и даље постоји?), прихватљивији је за српску државу, јер је рађање још једне „нове Албаније“ на нашем полу-острву, и даље (само) замисао.

Ова и сличне дилеме, колико немогуће толико и могуће, вољно или невољно, треба да обавезу међународну заједницу да одбаци оно око чега се прави доста буке и што никако не сме да се догоди - а то је промена граница.

И ако, евентуално, ово питање редифинисања граница Балкана дође на дневни ред, Европа ће морати да врати велики дуг, јер је поделила Албанце, и мораће да створи нове околности за оснивање етничке Албаније.

Када говоримо о овом питању, политичка класа не само на Косову, већ и у Албанији и Македонији, не само што се не усуђује да остане индиферентна, него треба и да буде иницијатор, то јест треба да пласира идеју о стварању етничке Албаније, јер на крају крајева - то је наше природно право.

Иљир Сефај 29.08.2007.

АЛБАНСКИ ПРОСТОРИ: СКОПЉЕ

Скопље је стари илирско-албански град чији историјски корени сежу до античког периода када је био познат под именом Скуп. Био је то други главни град Дарданије после геополитичког смањења због словенско-византијске и римске инвазије све до последњег геополитичког смањења до Теутиног Скадра, дарданско-илирског, на обали Јадрана (Хадријатикут Илиријан) као седиште последњег илирског краља Дарданије, Генција (168. пре нове ере) када је пао под римску власт.

Са лингвистичке стране име Скопље представља део тротопонима

Скопље - Скуарди - Скодра, што представља компактно територијалну дарданску целовитост, антропономички недељиву, топонимски и ономастички јединствену за илирски народ и његове потомке - Албанце. Уочава се јединствена генеза ова три топонима у лингвистичком смислу као заједничка генеза ова три географска назива који су састављени од корена исте двосугласничке групе СК (СЦ), ску-ска-ско као геосторијска и геополитичка целовитост која не може да се подели поједнако као што не може да остане геополитички раздвојена.

После римског освајања Скупи (Скопље), као и читава земља јужно од Матија припала је јужној Илирији. У 4. веку јужна Илирија подељена је на 4 провинције тако да Скопље постаје центром провинције Дарданија. Подела римског царства довело је до тога да Скопље потпадне под управу Византијског царства. У 4. веку наше ере једно време је био седиште и главни град Теодосијевог царства.

Хришћанство је постило корење на илирске просторе још у 1 веку наше ере. На крају 4. или на почетку 5. века наше ере у Скопљу је успостављена Митрополија. Град доживљава процват у време цара Јустинијана I, пореклом Илира, који је рођен близу Скопља, око 483. године. У периоду између 5. и 7. века Скопље, као и читав регион Балкана, насељавају скитачки народи. Словенска опасност је полако почела да се премешта и на овај део етнички илирско-албанске територије. Једно словенско племе се стационирало и освојило Скопље. У једном периоду. Скопље је ушло у састав српске државе и, током њене експанзије под влашћу Стефана Душана који је освојио велики део Арберије све док се није зауставио на обали Јадранског мора. Након успостављања српске државе почело је османско освајање. Млади албански научник-истраживач, магистар Ђерим Даљипи, у својој књизи "Османски напади на албанске просторе до 1402. године", научно је одбранио тезу да је Скопље освојила турска војска крајем 1391. и почетком 1392. године (6. јануара 1392. године).

У тим околностима потпуно је промењена структура албанског зивља сто је евидентно до отприлике 1455. године када је Скопље изгледало отприлике овако: 511 муслиманских породица и 339 хришћанских породица, где су већина били албански хришћани - католички или православни. Око 1440. године у провинцији Македонија, као и у неким крајевима Албаније, владао је у потпуности спахилучки систем. Скопље је припадало Пашином Санџаку што је представљало османску административну поделу. У другој половини XVI века од Паша Санџака, поделом се формирају два одвојена санџака, Скоп-

ски (подразумева се да је албански град постао главним градом Санџака) и Солунски. Освајање албанских простора почиње од Скопља каже немачки научник Петер Батрел, што је праћено снажним отпором. Врло брзо после пада Албаније под османску управу почиње са организовањем низа устанака албанског народа. Скопље је ослобођено у оквиру ратова које је Ђорђ Кастриот Скендербег водио против Османског царства али га је сунце слободе обасјало тек након 500 година од смрти Скендербега.

Албански устанак 1912. године ослободио га је од Османског освајача. Када је руководство албанског Свенародног устанка расправљало о статусу етничке Албаније у Приштини и Урошевцу, албански народ је био спреман да крене пут Скопља и

Велеса, јер је, према речима нашег великог патриоте и војног стратега, Исе Бољетинија, који нам је оставио у аманет "до Велеса је наше и припада етничкој Албанији. Од Велеса па на доле је словенско". Албанска команда је ушла у Скопље 12. августа без борбе што су дипломати онога времена сматрали великом победом албанске војне команде. Ипак, овај албански град пао је под власт српске варварске војске (II српска армија), која је после победе код Куманова ушла, без обзира на отпор, у Скопље, у поподневним часовима 26. октобра.

У Скопљу данас живи 25 - 30 посто Албанаца. Раније је то био град са највише Албанаца у свету. Српска и југословенска политика (нарочито ова последња) је током четрдесет година комунистичког режима протерала Албанце из Скопља свим могућим средствима и методама почев од физичког па до психолошког насиља. Сада је то главни град вештачке колонијалне

словенско-македонске државе, семе Титовог одвајања Вардарске долине од косовских простора што је учињено управо како би се лакше поделили и асимиловали Албанци. Југословенски комунистички режим а касније "демократски", режим бивше југословенске републике Македоније није успео да физички, психолошки и културно уништи Албанце, Скопље ће ипак заувек остати албанско и биће град будуће уједињене Албаније.

Бесник Скупи

Скопље, април-мај 2007.

(Објављено у месечнику за геополитику "Скупштина"(Кувенди) мај/јун 2007, Тирана, Албанија)

НУЛА СРПског СУВЕРЕНИТЕТА НА КОСОВУ

* Сада се са мојом историјском политичком, правном, уставном, народном и међународном констатацијом (нула српског суверенитета на Косову) у контроверзном смислу "слаже" и Чедомир Јовановић (актуелни председник ЛДП-а и бивши потпредседник српске владе) који се са великим закашњењем (после спровођења свесрпског геноцида Србије Слободана Милошевића над Албанцима и Косовом током 1989-1999. године) изјаснио "у дипломатском стилу" противи независности Косова да "Србија не може нити да брани нити да одбрани свој суверенитет над Косовом" ("Данас", Београд, 8. и 9. априла 2006. године).

* Зашто онда исти тај српски "либерални демократа" Чедомир Јовановић, са друге стране тражи од Албанаца да признају суверена права српској мањини (7%) као државотворном елементу на Косову?! Историјски гледано, Косово никада није било легитимна српска територија већ искључиво колонијална гљачка, уграбљена насиљем и геноцидом уз помоћ великих сила Европе (Берлински конгрес 1878; амбасадорска Конференција у Лондону 1912-1913.). На тај начин, данашња српска мањина не може имати исти уставно-правни, државотворни статус као албанска нација јер се на Косову задржала само као колонијална миграција у сенци геноцидног терора и освајачке

политике Србије над Косовом и другим територијама етничке Албаније. Потпуно је логично и лако одбрањиво да Србија, ни историјски ни правно, нема моралног историјског или, по међународним законима, било каквог права да тражи "ни један милиграм" суверенитета над Косовом нити над другим просторима етничке Албаније. Изгледа да је ову чињеницу, коју ни историјски ни правно није могуће негирати, имао у виду и чедомир Јовановић али и читава политичка, правна, научна и друштвена српска сцена, која је схватила да је није могуће негирати нити поништити ради српског колонијалног суверенитета без обзира на њену жељу да се прошири на рачун Косова и осталих простора етничке Албаније.

На почетку желим да кажем да се само делимично слажем са делом реченице у којој је Чедомир Јовановић рекао да "Војислав Коштуница и Борис Тадић треба да прекину своју политику обмањивања јавног мњења" ("Данас", 8. и 9. априла 2006. године). Зашто се само делимично слажем, зато што онај који је то рекао, Чедомир Јовановић, добро да се конечно сетио да укључи и јавно мњење у чињенице везане за погрешне ставове Војислава Коштунице (премијера) и Бориса Тадића (председника) који су у функцији обмањивања јавног мњења управо у вези статуса Косова. Ову констатацију Чедомира Јовановића

могао бих да прихватим и да оправдам само онда када би је он (као прави либерални демократа) у потпуности доказао и објаснио следећим речима: било би пожељно и неопходно да и Бо-рис Тадић и Војислав Коштуница и Скупштина и Влада Србије и Срп-ка

Чедомир Јовановић

православна црква и српска Академија наука и уметности као и укупни српски политички фактор одбаце своју досадашњу српску колективну параноју, да престану да обмањују српски народ и српску колонијалну мањину на Косову да је " Косово Србија и да треба да остане под Србијом". Ову историјску истину о Косову али исто тако и о етничкој Албанији на Балкану као прво треба да узму у обзир српска Влада и Парламент, на челу са Војиславом Коштуницом и Борисом Тадићем, Српска Православна црква (посебно њена "политичка експозитура" на Косову на челу са Артемијем Радосављевићем и Савом Јањићем, политичким тандемом који је најрафиниранији и екстремно антиалбански, антиевропски и антиамерички) а такође и Чедомир Јовановић председник Либерално-демократске партије Србије који је изјавио да "Србија треба да призна независност Косова". Морално политички и законски би ова изјава председника српског ЛДП-а Чедомира Јовановића била прихватљива када не би била оп-терећена "допунским захтевом" политичко-правне и уставне природе у корист признавања државотворних права српској мањинској заједници (8 %) као конститутивном и државотворном елементу Косова. Свестрано посматрано, ова допунска теза, дата у цитираном ин-тервјуу Чедомира Јовановића је у флагрантној колизији са неза-висношћу Косова јер за српску мањину тражи равноправно законско учешће и уставну државност и суверенитет на Косову. Неза-исно од "политичког и пропагандног списка жеља" овог српског либерала та "политичка формула за компромис", са оштећеном албанском страном, неприхватљива је јер српска мањинска заједница (8%) не ужива ни историјско, ни национално нити међународно право да се заједно са владајућом албанском већином (преко 90%) изједначи као државотворни народ на Косову. Конкретно, када је реч о српском колонијалном суверенитету на Косову (упркос клаузули из Резолуцији СБ 1244 да је "Косово територијални део Србије") он је потпуно непостојећи јер Косовом већ седам година (од 12. јуна 1999. године) управљају Уједињене нације и албанска влада. У извесном аспект у нашу констатацију потврђују и следеће речи Јовановића: "Србија сада не може нити треба да влада нити да брани и потврђује свој суверенитет на Косову јер је, као прво, под влашћу Слободана Милошевића уништила политичку заједницу Косова и Србије која је гарантована уставном аутономијом, да би касније, кроз оружане сукобе, изгубила и безбедносну контролу над територијом. Признавањем Косова од стране Србије била би гарантована најповољнија уставно-правна позиција Срба на Косову" ("Данас" 8. и 9. април 2006.). Са те тачке гледишта, поштовање суверенитета неке државе представља једну од главних норми међународног права. То се не подразумева у међународном праву нити за познаваоце ове научне дисциплине. Ипак, за дискусију је сам правни садржај речи суверенитет јер са стварањем новог светског поретка, 1989. године, њено значење се у потпуности трансформисало у поређењу са развојем међународних политичких односа. Искључујући незаконити колонијални суверенитет Србије над Косовом, израз суверенитет, у позитивном смислу међународног права пре-трпео је драстичну еволуцију изгубивши на својој правној ефе-ктивности што је дошло као последица њене независности од инте-грационих процеса и ауторитета међународне заједнице са посебним фокусом на поштовање и заштиту слободе и људских права. То зна-чи, како у доктринарном тако и у практичном смислу, да термин апсо-лутни суверенитет једне државе мора бити редукован у корист људ-ских права као саставног дела међународних односа. Који су "кључе-ви за српско-албански споразум" о статусу Косова? Према контра-дикторној тези Чедомира Јовановића "Главни кључеви" за постизање српско-албанског политичког компромиса су следећи: "Као прво, српско признавање независности Косова и, као друго, албанско признавање статуса српске заједнице као конститутивног на-рода на Косову".

(Такође, 8. и 9. април 2006. године). Прва тачка овог параграфа је прихватљива али друга тачка је неприхватљива јер, како смо раније истакли, српска мањина (8%) ни по једној основи (историј-ској, уставној или међународно-правној, итд.), нема право да буде конститутивни елемент будуће косовске албанске државе. Овај кон-традикторни предлог, по свом уставно-правном и историјском садржају, не може бити прихватљив за албанску страну јер би његово остварење путем некаквог "уставног споразума између Србије и Косова", онако како сугерише "калауз за независност" Чедомир Јовановић (по професији драматург) био би у функцији негирања потпуне независности Албанаца на сопственој територији у корист независности српске мањине (8%), на аутохтоној албанској територији. Зашто таква вулгарна, антиисториј-ка, антиуставна и антимај-наро-дно-правна комбинација не може да заживи ни

Владика Артемије и о. Сава

теоретски ни практично у албанској политици, објашњава следећа политичко-про-пагандна фраза из његовог закључка: "Ово би било решење које би се могло фор-мулисати уставним споразумом Србије и Косова путем кога би Ср-бија пренела свој суверенитет као компензацију за нека одређена ус-тавна решења". Какав апсурд и ма-нипулација Чедомира Јовановића! А) Као прво он Србији сугерише да призна независност Косова пошто га је изгубила и не може више да га брани, док Б) као друго "заборављајући" шта је претходно изјавио, саветује албанској страни да српској мањини (8%), призна право као конститутивном и државо-творном елементу на Косову. Заправо, ова теза неће допринети решењу питања будућег статуса Косова јер, у суштини, на перфидан политичко-правни и пропагандистички начин позива Србију да се врати и одбрани свој некадашњи колонијални суверенитет на Косову. Заправо, без обзира на контрадикторности и жеље Чедомира Јовановића да Србија, путем некаквог уставног српско-албанског споразума, поврати свој коло-нијални суверенитет над Косовом, ни у ком случају не може бити "политички кључ" за мирољубиво решење колонијалног проблема на Косову. Ово је стогодишњи "калауз" који има за циљ продубљивање српског колонијалног суверенитета над Косовом и у функцији је негације права на самоопредељење и независност Косова. Без обзира на "планска решења" која су против независности Косова која предлаже српска страна и њени традиционални пријатељи, једини прави кључ за праведно и коначно решење колонијалног проблема Косова у Европи је хитно призна-вање независности Косова како од стране Контакт групе тако и од Уједињених нација и Европске заједнице, подржано и директно потпомогнуто од стране Сједињених Држава. У супротном, Тадићевски, Коштуничевски, Драшковићевски, Јовановићевски "калаузи", подстицани и подржавани од стране Српске православне цркве који су у функцији повратка колонијалног суверенитета Велике Србије над Косовом, довели би у опасност, и још више негативно утицали на коначно решење статуса Косова. У свом ангажовању, америчка Администрација и председник Буш требало би да употребе сва неопходна законска средства како би избегли великосрпске "међународно уставно правне препреке" тако што би Косову признали право на самоопредељење. Аргументи су одрживи и иду у корист права на самоопредељење Косова нарочито ако се зна да преко 90% становништва Косова чине Албанци, да је у питању један језик, једна етничка припадност, једна култура, једна историја, једна традиција и једна заједничка територија која се зове етничка Алба-нија. Албанци су наследници ИЛИРА који су, међу првима, (пре нове ере) населили Балкан.

Мехди Хисени

Бостон, САД, мај 2007.

објављено у "Скупштина"(Кувенди) мај/јун 2007, Тирана, Албанија

СТАТУС КОСОВА И МЕТОХИЈЕ СРБИ И ДОМИНАНТНИ СВЕТ ДАНАС

Страна 21

СЈЕДИЊЕНЕ АМЕРИЧКЕ ДРЖАВЕ

Лоши односи наше земље са САД деведесетих година прошлог века, који су кулминирали њиховим војним нападом 1999, заиста представљају историјску аномалију. Од 1878. године (када смо поново постали потпуно независни) па све до тих година наши односи били су добри, чак и изврсни током савезништва у два светска рата, као и када су нам САД много помогле да након раскида Стаљина са Титом 1948. очувамо независност од СССР -а и Варшавског блока под његовом хегемонијом и да се материјално подигнемо. За све то дугујемо им велику захвалност.

САД, с правом, могу у много чему да буду пример многим народима, па и нама Србима. Достигнућа САД су заиста велика: плуралистичка, легалистичка, демократска и федералистичка организација државе; подела власти на извршну, законодавну и судску; становништво које по културно-етничком пореклу и саставу представља човечанство у малом; масовна имиграција из целог света; допринос победи демократских земаља у два светска рата; предводничка улога у научном, технолошком и привредном напретку, која се страховито увећала иновацијама у информатичкој и комуникационој технологији; висок животни стандард; огромна покретљивост становништва; стална (само)мобилизација становништва у облику бројних друштвених покрета за побољшање положаја и утицаја жена, расних и сексуалних мањина; слободно експериментисање животним стиливима; врхунска култура у многим областима (само необавештени верују да тамо цвета једино поп-култура)... У овом тренутку ваља посебно нагласити здраворазумски, прагматички и умерењачки политички дух америчког народа, који је новијим изборним резултатима натерао председника Буша да преиспита своју стратегију у Ираку.

Идеолошко и имиџолошко саморазумевање, начин живота и поглед на свет – све то засновано на наведеним достигнућима – САД настоје да тотализују. Један од најдубљих корена њиховог краха у Ираку јесте тоталистичко настојање да се и тој земљи наметне америчко држављанско поимање и практиковање “нације” према којем би сви грађани те државе требало да чине “једну и јединствену ирачку нацију”; показало се ипак, и то уз море крви, да се религиозно-културно-етнички јазови између тамошњих шиита, сунита, курда и осталих никаквом силом не могу затрпати.

Није то тоталитаризам, за шта их иначе оптужују многи, а нарочито тоталитаристички цихадисти које карактерише антикапитализам, антидемократизам и тероризам. Довољно је чак и површно упоредити САД као тотализатора (а не тоталитаризатора) са фа ш измом, нацизмом и стаљинизмом, за које се појам тоталитаризма, с пуним правом, употребљава, па видети колико је нетачно и неодговорно говорити о америчком тоталитаризму. “Грађанско друштво” у тој земљи изузетно је снажно и независно, док је за тоталитаризам карактеристично државно потчињавање и, уопште, потпуна државна контрола друштвеног живота.

Не смемо дозволити да нас заведе реч “тотал” у корену појма тоталитаризам. Додуше, она ипак сугерише нешто значајно о САД, али једино ако се мисли на амерички тотализам, а нипошто на некакав амерички тоталитаризам. Овде имам у виду снажну тежњу САД да свој утицај шире по целом свету кроз примере активног залагања, па – ако треба и кад може – и наметања, укључујући и војну силу. САД настоје да тотализују, универсализују капиталистички начин производње и тржиште, енглески језик као *лингва франца* нашег доба, слободно кретање и запошљавање најбољих стручњака по целом свету, сузбијање тероризма, демократију и људска права (онако како их оне схватају и упражњавају)... Да при томе није реч о тоталитаризму, показује не само начин вршења власти у САД, него и чињеница да како у тој земљи, тако и ван ње, делују све снажнији антиглобалистички покрети, који баш из “грађанског друштва” у тој земљи добијају бројне присталице и снажну подршку.

Сада се све више испоставља да је дијагноза о САД као „суперсили“ – и то јединој – у темељу погрешна. Већ сâм термин сугерише неку врсту надљудске моћи, те више спада у домен теологије, него науке.

због тога што апокалиптичким средствима располажу и неке, у сваком погледу, знатно слабије државе (међу њима и Северна Кореја) које такође могу да униште или испровоцирају уништење доброг дела човечанства, а све указује на то да ће се њихов број и снага увећавати. Поред тога, поставља се питање каква је то „једина суперсила“ кад није у стању да диктира стање ни у неким земљама које не располажу таквим средствима, као што су Иран, Ирак, Авганистан... А шта тек рећи о односима моћи (између осталог и апокалиптичке) између САД и других велелдржава као што су Русија, Кина, Индија... Због свега тога, САД није оправдано карактерисати као суперсилу, него само као велесилу, истина и даље снажнију од осталих велесила, посебно када је реч о пројектовању моћи на даљину.

Оно што, међутим, упада у очи јесте да САД желе да се што више војно и материјално дезангажују на Балкану, а пре свега на Космету, при чему истовремено имају намеру да и даље диктирају решења за овдашње проблеме. То се, наравно, не дешава без значајнијих тензија између њих и Русије (донекле и ЕУ). При томе, Америка потцењује осећај кривице многих Руса што њихова земља није учинила ниста битно да спречи бомбардовање Србије 1999. године.

Уосталом, док је још некако могуће схватити (мада не и прихватити) да САД сматрају приступ Србије косметском проблему мером њеног односа према њима (САД), дотле је практично немогуће појмити да би то важило и за Русију (додаћу и Кину), а још мање за земље ЕУ. Неће ваљда бити да је Америци важније да задовољи Албанце једностраним признањем отцепљења Космета од Србије од сарадње са Русијом у решавању сукоба са Ираном и Северном Корејом око производње и ширења нуклеарног оружја.

РУСИЈА

Евроатлантска група земаља, на челу са САД, учинила је све што је могла да елиминира, или бар смањи, утицај руског фактора у Европи и посебно на Балкану, али се то показало неуспешним, чак контрапродуктивним. Русија се великом снагом враћа – политички, дипломатски, енергетски, привредно, финансијски, инвестицијски, туристички, куповином непокретности... То потврђује и чињеница да је као чланица не само сталног састава Савета безбедности, него и тзв. Контакт групе незаобилазна у трагању за решењем косметског проблема. Европској унији су односи са таквом Русијом вероватно неупоредиво важнији од односа са косметским и другим Албанцима.

Познато је да ни најчувенији западни експерти, па ни они научни, нису предвидели распад комунизма, СССР-а и Варшавског блока 1989–1991. Наравно, наука предвиђа само на основу правилности. Она, наравно, није у стању да предвиди случајности, које понекад мењају ток историје. Таква контингентност био је и долазак једног Горбачова на чело СССР-а, а још већа његово опстајање на врху, практично све до распада. Био је апсолутно атипичан комунистички вођ, првенствено зато што није желео да употреби силу за спасавање комунистичког система, Варшавског блока и самог СССР-а. Својим чињењем, више нечињењем, омогућио је Јељцину да га уклони са власти. Запад се тада навикао да од Русије добија практично све што хоће. Зато је очекивао да ће Јељцин за наследника одабрати неког сличног себи, али је он довео снажног и одлучног Путина, што је још једно одступање од правила.

Западни политичари, експерти, аналитичари и новинари потпуно су затечени путинском Русијом и њеним резолутним ставом према косовско-метохијском проблему. Такође, они се и споро буде из дремежа о “крају историје” и “САД као јединој суперсили”.

Србија је сада поново добила на значају који је у несразмери са њеном интринсичном снагом. На крају, зашто би се Србија либила примерних односа са том великом силом кад то не чине ни САД, ЕУ и НАТО (зато и постоје стални савети за партнерство ЕУ–Русија и НАТО–Русија и њихови редовни сусрети на врху).

Поштовање Повеље УН, Хелсиншке повеље из 1975, Резолуције 1244 Савета безбедности УН и уопште међународног права, и кад је у питању територијални интегритет Србије и њен суверенитет над Косметом – никако није у нескладу са виталним интересима Русије.

Зато она инсистира на томе да Космет не може бити никакав изузетак за који не важе општа начела и стандарди. Уосталом, какве би све последице биле по европску и светску стабилност и поредак кад би Русија, позивајући се на доскорашње државно заједништво и жељу тих људи за државним самоопредељењем, од тих правила и стандарда изузела оне територије на којима Руси чине већину, као што су на пример Грузија, Молдавија и Украјина, па их, заобилазећи САД, свакако, немају никакву неограничену моћ, (и) између осталог и Савет безбедности УН, прихватила као своје саставне делове или барем као нове независне државе!

АРОГАНЦИЈА СИЛЕ НА ДЕЛУ

Многи западни моћници и њихови портпароли, политичари, дипломате, функционери, експерти и новинари настављају са ноншалантним и неогворним изјавама кад су Срби и Србија у питању. Пошто су у тешкој завади не само са међународним правом и политичком етиком, него и елементарном логиком, здравим разумом и стварношћу, речене конструкције руше се као кула од карата чим их човек аналитички дотакне. Ево неколико најсвежих примера:

Високи функционер Министарства спољних послова САД Николас Бернс изјавио је (према *Политици* од 11. августа ове године): „Снажно подржавамо предлог да Косово постане независно 2007. То је званична позиција САД. Тежимо и да очувамо и Босну и Херцеговину као целовиту, мирну и уједињену земљу.“ Пада у очи да се Бернс више и не труди да оправда подршку косовским сепаратистима. Биће зато што је досад неуспешно испробао све могуће аргументе. Као да у његовом подтексту стоји да Косово треба да буде независно у крајњој линији зато што САД то хоће. Већ наредна реченица открива да примењује двоструки стандард – један на Албанце на Косову, други на Србе (и Хрвате) у Босни и Херцеговини.

У сличном тону портпарол његовог министарства Гонзало Гаљегас 23. августа у целости је одбацио оптужбе из Београда да „НАТО ствара своју државу на Косову“, називајући их „претеривањем“ (у оригиналу: „it was too much to say...“) штетним по међусобне односе. Због арогантне непажње, Гаљегас није увидео да упада у логичку противречност. Наиме, оно што се у целости одбацује не може се називати претеривањем пошто тај појам имплицира да је оно што се пориче добрим делом истинито, а тек само једним – и то мањим делом – нетачно. Преостаје да нам Гаљегас образложи како би тачније (значи „непретерано“) требало назвати оно што НАТО хоће и чини на Косову. Најбоље би било да то учини на једном „српско-америчком дијалогу“, на који га ево, заједно са Николасом Бернсом и другим америчким званичницима, позивам у име Српско-америчког центра у Београду.

Аустријски министар одбране Норберт Дарабош дао је (према Тањугу) 23. августа ове године бечком листу *Дие Прессе* изјаву о преговорима за решење косовског проблема. Ваља поздравити то што се залажио да решење, и то компромисно, треба тражити „у оквиру Уједињених нација“, али и констатовати да је тај „крча“ одмах разбио оградом да ће такав приступ морати да буде преиспитан „ако се Русија и Србија не буду померале“. Његова изјава је добра прилика да поменемо једну ствар логичке природе, и то елементарне. Уобичајило се, наиме, да се албанска борба за ништа мање од државне независности сматра неекстремном, чак нормалном, а да се истовремено Србија оптужује да понудом „суштинске аутономије“ није спремна на компромисно померање. Међутим, логичка анализа показује да сепаратна „држава“ већ својим значењем искључује било какав уступак (или јесте посебна држава, или то није), док „суштинска аутономија“ укључује могућност радикалног повећања степена самосталности, наравно у границама које је деле од категорије самосталне државе.

Према листу *Данас* од 25–26. августа 2007. године (известио Миле Ласић), Марилијус Бек, посланица „Зелених“ и чланица спољнополитичког одбора немачког Бундестага, у тексту „Поуке из Дејтона“ у листу *Тагесзеитунг* упозорила је „посредничку тројку“ на то да ће јој мисија пропасти ако не извуче поуке из досадашње

политике „уступака српском национализму“. Као кључне примере, она наводи пријем Србије у Партнерство за мир и обнављање преговора о стабилизацији и придруживању са ЕУ. Ауторка полази од оцене да су све парламентарне странке у Србији (сем ЛДП-а и коалиционе групације око ње) националистичке (у доброј мери и ДС) јер не пристају на отцепљење Косова. Штавише, кад би странке које чине владу неким чудом и пристале на то, додаје Бекова, она би пала, а радикали дошли на власт. Новина је што она одбацује поделе странака на демократске и недемократске као главно мерило којег би, у приступу Србији, требало да се држи ЕУ. Уместо тога, сугерише разликовање прозападних са једне, и националистичких партија са друге стране. Њен закључак је: да би демократски развој био могућ, неопходно је да национализам буде елиминисан, али то није могуће све док се Србија не одрекне Косова.

Из свега овога испоставља се да „национализам“ код Срба представља настојање да се очува целовитост државне територије и да се не дозволи албанској националној мањини да на њој формира (још једну) албанску државу. Мојим речима – Срби, по Бековој, не би били националисти само ако би се понашали самодеструктивно и мазохистички. Онда се, међутим, поставља питање која то нација под капом небеском не би патила од национализма, па, сходно Бековој, и од недемократичности? Тако је то кад се не промисли пажљиво то што се исказује, па се долази у сукоб и са здравим разумом. Пошто код нас немају изгледа да на изборима победе они који би предали Косово, онда би – а шта друго – ЕУ требало да их притиском доведе на власт како би га се одрекли и тиме омогућили Србији да постане демократска земља и чланица ЕУ! Ауторка је, видимо, у сукобу и са елементарним поимањем демократије иако се на сва уста залаже за њу.

Амбасадор Немачке у БиХ Михаел Шмунк изазвао је оправдану буру код Срба и Хрвата кад је скоро изјавио: „Најважнији циљ уставне реформе требало би бити да од БиХ створимо нацију.“ Само, како замишља да се то може постићи кад се добро зна да у Босни и Херцеговини већ постоје три нације? Утопијским силовањем стварности, од кога, зашто, по коју људску и другу цену – све су то ситнице које Шмунка и не дотичу. Ако ништа друго, зашто пренебрегава искуство САД које су претрпеле крах већ у почетку настојања да од шиита, сунита и курда силом створе јединствену ирачку нацију. Нека одговори и на питање шта се то код њега збило и са принципом слободног националног самоопредељења. Уосталом, да ли би тако нешто препоручио једној Шпанији или Уједињеном Краљевству Велике Британије? Пошто је истовремено и универзитетски професор, Шмунк сигурно зна да тако нешто није успело ни двома царевинама, Турској и Аустроугарској. Верујем да му је познато и то да ни југокомунистички интернационалисти нису упражњавали такав експеримент. Преостаје да се упитамо зашто наше власти не реагују на такве и сличне покушаје ревизије Дејтонског/Париског споразума.

СРПСКО ПИТАЊЕ НАСПРАМ АЛБАНСКОГ

Овим (под)насловом намерно истичем да је проблем знатно шири од косметског. Познато је да, поред Србије, доста Срба има и у Босни и Херцеговини, Црној Гори, Хрватској, па и Македонији, као што има пуно Албанаца у Србији, Македонији и Црној Гори, а не само Албанији. Верујем да би се ретко ко изненадио кад би се у испитивању јавног мишљења испоставило да се огромна већина како Срба, тако и Албанаца, изјашњава за уједињење са својом државним „матикама“.

Свођење „преосталог“ (из СФРЈ) националног питања на КиМ погодује онима који желе да га ограниче на ту територију пошто су тамошњи Албанци више него убедљива већина и такође хоће да га третирају на потпуно „јединствен“ начин, уместо да и на њега примењују општа начела, стандарде, правила, мерила међународног права за националне мањине.

Док водеће западне земље негују својеврсни универзализам у третману националних већина и мањина (унутрашње устројство неких од њих чак и не познаје термин „националне мањине“, па онда ни „националне већине“, него само појам „грађанина“), дотле оне у супротном духу сингуларизма приступају Космету као тобож „јединственом случају“.

Ето шансе за критичаре западне демократско-капиталистичке идеологије и имицологије да њен деклараторни универзализам ухвате на делу у тешкој противречности са сингуларизмом у пракси. Више пута сам износио мишљење да је америчка политика према Космету у кризи и да је неопходно њено темељно преиспитивање. Зато и сада предлажем да се оформи једна студијска група за Космет, на челу са Брентом Скокрофтом (или Џоном Болтоном) и Лијем Хамилтоном. Та група би требало да консултује све релевантне факторе у Србији и региону, СБ УН, Контакт групу, ЕУ, НАТО, ОЕБС, Савет Европе, и потом америчким властима предложи нови прилаз косметском проблему. Њен предлог, наравно, не би требало да добије било какав повлашћен третман у међународним круговима. У новије време све више се помиње подела Косова – подсећам да је њен иницијатор пре више година био Добрица Ћосић. Он је то, међутим, сугерисао у оквиру могућег начелног решења националних питања на Балкану. Уместо тога, разградња Југославије одвијала се, нажалост, дуж административних линија које су делиле њене републике. Да је поштован принцип националног самоопредељења, данас бисмо видели, рецимо, Србију, РС, РСК и Црну Гору у једној држави, затим прекомпоновану Хрватску, мању муслиманску Босну... Тада није поштован принцип националног самоопредељења, а сада – када је то на штету Срба – признаје се чак и једној националној мањини (Албанцима на КиМ). То је главни разлог што је данас идеја територијалне поделе Космета закаснела. Други разлог је што српска

страна треба и мора да настави са инсистирањем на поштовању међународних граница (не могу се у току утакмице мењати правила). Зато као прву фазу решавања (а не решења) косметског проблема видим управно функционалну, а не територијалну поделу. То значи да онај део у коме су Албанци били већина пре доласка НАТО трупа треба да буде подведен под управу ЕУ (али само сходно новој резолуцији СБ о предаји КиМ из руку УНМИК-а у руке ЕУ, уз даље важење Резолуције 1244), док би други део у коме су већина били Срби пре протеривања и бекства требало да буде под управом Београда. Тај албански део имао би надзирану, али и крајње проширену и продубљену аутономију (све до границе претварања у државу). Само – да се потпуно разумемо – он не би смео да има војску, него само полицију, то је у виталном безбедносном интересу и Србије.

Наравно, за целу ту „причу“, у извесном смислу, биће пресудни односи САД и Русије, који стално осцилирају између партнерства и ривалства. Ми, свакако, не треба да се радујемо њиховом заостравању, а још мање да бирамо између њих, већ да подстичемо њихов дијалог. И за нас Србе било би најбоље да у њему учествује и ЕУ, у коју смо се оправдано упутили.

(Аутор је универзитетски професор и председник Српско-америчког центра у Београду.)

АЛБАНИЈА ПОДРЖАВА „КОСОВО РЕПУБЛИКУ“

Шпиро Коци, амбасадор Републике Албаније у Србији каже да његова Влада у Тирани и после проглашења независности Косова жели да задржи добре односе са Србијом јер је то у интересу свих земаља у региону. Албански амбасадор који је и један од најмлађих каријерних дипломата ове земље поручио је српским властима у Београду и представницима Срба на Космету да је званични став његове Владе, али и мишљење већине албанског народа да је најбоље решење за све у региону, укључујући и Србе на Космету, да прихвате Ахтисаријеву „понуду“ која гласи надгледана независност или „Косово Република“.

1. Како је Ваше мишљење о Ахтисаријевом плану?

Албанија у потпуности подржава Ахтисаријев план зато што ми мислимо да је оно што он нуди најбоље решење за људе на Косову, како за Албанце тако и за српску популацију. Албанија није једина која подржава Ахтисаријев план. Ту су САД, ЕУ, НАТО

2. И власт и опозиција у Београду јединствени су у одлучном одбијању Ахтисаријевог плана и „надгледане независности“ као решења за статус Космета. Какав је Ваш став о томе и колико ће то пореметити билатералне односе између Србије и Албаније?

Албанија не жели да одлука о статусу Косова има негативан утицај на односе између Албаније и Србије. Ми имамо много заједничког. Пре свега имамо економски интерес у будућој билатералној сарадњи, и због тога моја порука највишим званичницима у Србији би била да не би требало да наши различити ставови и неслагање по питању Ахтисаријевог плана утичу на билатералне односе Албаније и Србије.

3. Како ће Албанија реаговати на могући руски вето?

Позиција и став Републике Албаније увек ће бити у складу са одлуком међународне заједнице и ми ћемо се понашати конструктивно и подржаваћемо ставове међународне заједнице у будућности као што смо то радили и у прошлости.

4. Да ли сте можда о томе причали са руским амбасадором Алексејевим или неким другим званичником ове земље?

Ја сам се срео са амбасадором Алексејевим, као и са многим другим колегама амбасадорима из различитих земаља много пута и причали смо о многим стварима па између осталог и о Косову. Ја сам Алексејеву рекао шта моја Влада у Албанији мисли о питању Косова, он је изразио став руских власти, који је мање – више добро познат овдашњој широкој јавности и сложили смо се да се не слажемо по овом питању, а онда смо наставили да разговарамо о другим

стварима, нормално и пријатељски.

5. Како обични људи у Тирани реагују на идеју косовских лидера да Косово буде независно или да се припоји „Великој Албанији“?

Све политичке опције у Албанији, како владајуће, тако и опозиционе показале су политичку вољу да Косово буде независно јер као што сам рекао званични став и мишљење Албанских политичара је да је најбоље решење за Косово, независност. Ја мислим да такав став подржава велика већина људи у Албанији, јер смо сви ми тамо веома пропатили због нестабилности и кризе на Косову. Имали смо у нашим кућама и избегличким центрима на стотине хиљада људи, избеглица са Косова 1999. године. Албанија је релативно мала и сиромашна земља и било је јако тешко „покри-ти“ све то. Уколико одете и питате људе у Албанији видећете да говорим истину. Независност је једини начин да се успостави стабилност на овом подручју. Ми сви видимо Косово као будућу суседну земљу. Трудимо се да сарађујемо и одржавамо добре односе и са Косовом као и са свим другим нашим суседним земљама у региону.

6. Значи ли то да чак и да Косово добије независност, ви њих не видите ни у једној варијанти као део „Велике Албаније“, већ само као суседну државу?

Апсолутно не као део Албаније! Само као суседну државу!

7. А кад би се Срби, рецимо добровољно одрекли Косова и пристали да овом делу своје државе дају независност, да ли чак и у том случају Албанија не би припојила Косово себи?

Ми немамо ништа са оним што Срби кажу и што ће рећи. Рекао сам вам већ ми подржавамо Ахтисаријев план зато што се он базира на принципима Контакт групе и подржаћемо сваку одлуку међународне заједнице, а њу, понављам, у овом случају представља Контакт група.

8. Колико сам ја, а и шира јавност у Србији обавештена, и унутар саме Контакт групе постоје подељена мишљења о статусу Косова. Нису баш све земље чланице подржале Ахтисаријев план.

Да, али и Ахтисаријев план и принципи Контакт групе изричито су у ставовима да Косово не може да буде подељено нити припојено било којој другој земљи у региону и зато сам ја рекао да ми, подржавајући те ставове, искључујемо било какву могућност припајања Косова Албанији.

Чврсто сам убеђен да је независност најбоље решење за Косово.

Ми и Албанци са Косова јесмо исти народ, али нам је историја и правац у коме смо се развијали у последњем столећу различит и зато је најбоље да свако остане у својој земљи.

9. Како је Ваше мишљење о концепту „више од аутономије мање од независности“?

Не разумем формулацију „више од аутономије мање од независности“. Нико је не разуме. То је „бацање прашине у очи“. Београд даје Албанцима на Косову ингеренције над свим институцијама, али нема места у Уједињеним нацијама, нема војске и мистарства спољних послова. То је стављање у резерват. Можеш у Приштини да радиш шта хоћеш, али не можеш у Беч, у Брисел, у Њујорк. Нико не може да те види нити чује. То је лицемерно.

10. Шта мислите о подели Космета као решењу?

Искључујем то као могућност и мислим да би границе Косова требало да буду оне које је предвидела Контакт група у својим принципима.

11. Да ли су садашње албанске власти спремне да једнострано признају независност Косова уколико одлука Савета Безбедности буде другачија?

Као што сам Вам већ рекао, Република Албанија последњих година има веома конструктивну и умерену улогу, што показују готово сви извештаји европских институција. Сваке године добијамо најбоље оцене од надлежних евроатланских институција за напоре које чинимо како би се укључили у евроатланске токове. О томе најбоље говори недавна посета председника САД-а Џорџа Буша Албанији.

Каква год да буде одлука СБ УН о статусу Косова ми ћемо је поштовати и наставићемо да радимо као и до сада у складу са одлукама међународне заједнице.

12. Да ли то што је Албанија отворила Конзулат на Косову значи да сте ви све време подржавали сецесионистички покрет за независност Косова и њихове терористичке акције против државе Србије у којој сте највиши званични дипломатски представник ваше земље?

Чињеница је да Србија не управља Косовом од 1999. године. Косово је под ингеренцијом УНМИК-а и у томе што Албанија има своје мало дипломатско представништво тамо не видим ништа страшно, нити било шта што се може тумачити као акт против Републике Србије.

Многе друге земље такође имају своје канцеларије које су аутономне од њихових амбасада у Србији, а отворене су како би се успоставила боља сарадња и комуникација са УНМИК – ом. То никако не значи да ми подржавамо терористичке групе, јер на Косову их, колико ја знам, нема. Покрет за независност и борбу њихових лидера за независност подржавамо јер се они боре за идеју коју подржава већина Албанаца на Косову.

13. Зашто Албанија никада није осудила ниједан напад на Србе и друге мањине на Косову?

Није тачно. Рекао сам Вам да смо мишљења да свако ко почини било какав криминални акт мора да одговара. Криминал не сме да се толерише никоме, па ни политичарима и то важи за обе стране.

Узмимо на пример Харајдинаја. Албанска влада веома цени његову одлуку да поднесе оставку на место премијера и сам се пријави у Хаг. Ми верујемо да ће бити ослобођен оптужби, али уколико суд докаже да је крив онда мора да одговара. Чак и у том случају подржаћемо одлуку Трибунала. Албанске власти убеђене су да је Ха-шки трибунал непристрасан и дубоко верујемо у исправност свих одлука које су до сада тамо донешене.

14. Да ли сте били на Косову откада сте ступили на дужност?

Не. Рекао сам Вам да сам ја дипломатски представник моје земље у Србији, а не на Косову. Обишао сам пред изборе у јануару, када сам преузео дужност Југ Србије и апеловао на тамошње албанске лидере да изађу на изборе и укључе се у рад државних институција Републике Србије, био сам и у Војводини, али на Косову ни-сам био, јер ја сам, понављам, амасадор Албаније у Србији и даћу све од себе да док траје мој мандат овде радим на креирању што бољих односа Албаније и Србије.

15. Како оцењујете тренутну политичку ситуацију у Срб-ији?

Ми ценимо то што су демократске снаге у Србији формирале демократску владу и хтео бих да искористим прилику да поручим, да Албанска влада има јаку вољу да настави сарадњу са српском владом и успостави још боље билатералне односе између наших држава. Добри односи наших земаља нису само питање међусобног интереса Албаније и Србије, већ читавог региона.

Разговор водила: Тања Јанковић

ДА ЛИ ИЗАЋИ НА ИЗБОРЕ?

Косовски Срби остају подељени око учешћа на следећим локалним и парламентарним изборима, који се очекују у новембру. Велика већина Срба бојкотовала последње изборе 2004. године, а након препоруке Владе Србије која је упућивала да се не само бојкотују избори, већ и да се не учествује у било ком облику политичког живота на Косову.

Мањи део српских политичара залаже се за учешће у раду косовских институција и у политичком животу, тврдећи да је то једини начин да се побољша позиција српске заједнице. Најистакнутији међу њима су Српска листа за Косово, СЛКИМ, коју предводи Оливер Ивановић и СДС КИМ, раније познат као Грађанска иницијатива Србија, на чијем је челу Славиша Петковић. Обе организације су учествовале на последњим покрајинским парламентарним изборима.

Према подацима ОЕБС-а, 204 хиљада Срба с правом гласа регистровано за изборе 2004. године, и то 108 хиљада на самом Косову и додатних 96.000 изван покрајине. Политички аналитичари кажу да би масовно појављивање Срба на предстојећим изборима могло од њих учинити другу по величини политичку снагу у косовском парламенту. На изборима 2004. косовски Срби добили су само десет гарантованих посланичких мандата, при чему је осам припало Ивановићевој странци, а два Петковићевом СДСКИМ-у. Петковић је постао једини српски министар у косовској влади и задужен је за повратак расељених лица.

Други представници косовских Срба и даље су привржени идеји о апстиненцији. Небојша Јовић из Српског националног већа каже да би било какво учешће на изборима било велика грешка. "То би био ирационалан потез и траћење новца", сматра он. "Најбоље би било имати изборе након што се утврди статус Косова", каже он и додаје

како би одржавање избора пре доношења одлуке о будућности Косова мало тога променило за Србе.

Ивановић, с друге стране, верује да се бојкотом могу остварити са-мо краткорочни резултати. "Неки људи су веровали да ће бојкотом ускратити легитимитет косовским институцијама, али нису били у праву", рекао је он. "Предстојећи избори су прилика за косовске Србе да постану политички активни јер је то једини начин да по-бољшају услове у којима живе", додао је Ивановић. Ивано-вић наглашава значај учешћа у локалним изборима и због тога што би то омогућило Србима да преузму контролу над енклавама где су у већини. Исход локалних избора би такође био од кључне важности за будућност нових српских општина предложених током преговора у Бечу. "Косовски Срби морају схватити да немају другог избора до суживота са Албанцима", закључује Ивановић.

Петар Милетић, генерални секретар Самосталне либералне странке, такође верује да би Срби требало да узму учешће на изборима.

"Време је да би косовски Срби добију легитимне политичке представнике, а сигуран сам да би се тако побољшала ситуација", сматра Милетић.

Горан Богдановић, члан преговарачког тима Владе Србије и председник косовског одбора Демократске странке, сматра да ће ниво и обим учешћа косовских Срба на изборима на крају зависити од позиције и препорука српске владе. Мислим да би требало да изађемо на локалне изборе, али морамо тражити одобрење Србије за учешће на парламентарним изборима", каже Богдановић. Он, такође, напомиње да је учешће Срба у косовском политичком животу пожељно, али и да је бесмислено ако ће послужити само за украс. "То не долази у обзир ако ћемо бити сведени на марionете - каже Богдановић

Игор Милић—Данас 08-09.09.07.